Lodzer Tageblat № 116

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פּרייז 15 גראָשען

לאָדזשער טאַגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47

דאָנערשטאַג, י"ג אייר תרצ"ב | 19 maja 1932 | 25-טער יאָהרגאַנג

יאַפּאַן אונטער מיליטערישער דיקטאַטור

קריגס-מיניסטער בעזייטיגט פון זיין אַמט דורך דער מיליטערישער הויפּט-אָנפיהרונג; אַרמעע דעצידירט ביים שאַפען די נייע רעגירונג

אויך אין דייטשלאַנד זאָל קומען אַ רעגירונג פון גענעראַלען

פּאַריז (ספּ.) לויט דער מיינונג פון די קרייזען, וואָס שטעהן נאָהענט צו דער יאַפּאַנישער אַמבאַסאַדע אין פּאַריז, זענען אַלע פּאָליטישע פּאַרטייען אין יאַפּאַן אייניג, אַז די איצטיגע לאַגע אין יאַפּאַן, איז נישט קיין פערצווייפעלטע, ווי מען שילדערט אין אויסלאַנד. די טעראָריס־טען שטעלען מיט זיך פאָר אַ גאָר קליינע גרופּע, וואָס האָט קיין שום השפּעה אין לאַנד. אין גאַנצן לאַנד הערשט רוה. די אַרמעע איז אָהן שום ספק לאָיאַל און גרופּירט זיך אַרום דער דינאַסטיע. די איינציגע זאָרג פון יאַפּאַן איז נאָר צו בעזייטיגן די אומזיכערקייט און איהר פראַנטוואָרטליכקייט לגבי אויסלאַנד.

נען אָנגעקומען פון יאַפּאַן מעלדונגען, אַז די אַרמעע־אָנפיהרערס האָבען גע־שטעלט אַן אולטימאַטום, און זיי וועלכען פאָדערן צו שאַפען אַ נאַציאָנאַלע רע־גירונג אויסער אַלע פּאָליטישע פּאַר־טייען. זיי האָבען געגעבען צו פערשטעהן, אַז זיי וועלען נישט מיטאַרבייטען מיט קיין שום רעגירונג, וואָס וועט געשאַ־פען ווערען פון וואָסער עס איז פּאַרטייען, אַז עס וועלען געשאַפען ווערען אַזאַ רע־גירונג, דאַן וועט די אַרמעע נאָמינירן אַ קריגס־מיניסטער.

די דאָזיגע אָפּטימיסטישע ערקלע־רונגען זענען אָבער סותר די ידיעות, וואָס מעלדען, אַז אַלגעמיינע בנינים זענען שטאַרק בעוואַכט מיט מיליטער. אויך די רעזידענץ פון די מיניסטאָרען און פון אַלע הויכגעשטעלטע פערזענליכ־קייטען זענען פערנומען פון שטאַרקע מיליטער־אָפּטיילונגען. די גאַסען אין [illegible] זענען וועניגער פערמאַגט. ווייטער ווערט געמעלדעט, אַז גענעראַל אַראַקי איז אַראָפּגעזעצט געוואָרען פון זיין אַמט און פערטרעטען דורך גענעראַל [illegible], וואָס איז בעשטימט געוואָרען נישט פון דער צווילער רעגירונג נאָר דורך דער העכסטער מיליטער־אָנפיהרונג. די לעצטע געשעהענישען, וואָס [illegible]

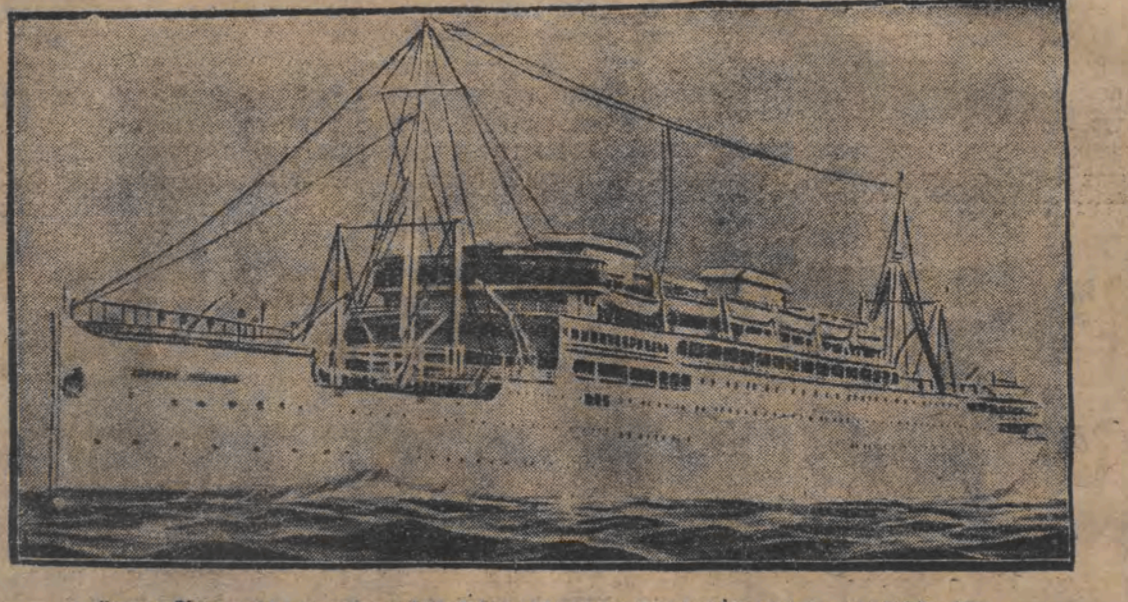

די ריזיגע פראַנצויזישע פּאַסאַזשיר-שיף „זשאָרזש פילפּאַר"

וועלכע איז פערברענט געוואָרען אין אינדישען אָקעאַן, אין אויסגאַנג פון אַדען. די שיף איז ערשט מיט אַ יאָהר צוריק אויסגעבויט געוואָרען, איז געווען 21.000 טאָן גרויס און האָט נישט לאַנג געמאַכט איר ערשטע רייזע.

די אַטענטעטער ווערען פאַרגעשטעלט אַלס נאַציאָנאַלע העלדען

פּאַריז (ספּ.) די ידיעות, וואָס קו־מען אָן פון יאַפּאַן ענטהאַלטען וויכטיגע פּרטים וועגען גורל פון די טעראָריסטען, וואָס האָבען אויסגעפיהרט דעם אַטענ־טאַט אויפ'ן פּרעמיער אינוקאַי און גע־וואָרפען באָמבען אין פערשיעדענע פינאַנ־ציעלע שטעלען. עס איז בעוויזען, אַז זיי געפינען זיך אין דער מיליטער־תפיסה וואו זיי זענען פריוויליג אַוועק באַלד נאָכ'ן אַטענטאַט. אין די צייטונגען ווערט פערדאַמט דער אַטענטאַט און עס ווערט אויסגעדריקט בעדויערן, וואָס אַ מענש, וועלכער איז געווען ביי אַלע געאַכטעט איז אומגעקומען אויף אַן אַכזריות'דיגען אופן. אָבער גלייכצייטיג ווערען די טע־ראָריסטען פאָרגעשטעלט אַלס מערטי־רער, וואָס האָבען מקריב געווען זייער לעבען אויפ'ן מזבח פון פאָטערלאַנד. אַ מייל צייטונגען פערגלייכען זיי מיט די העל־דען פון לעגענדעס.

די אַרמעע פאָדערט אַ מאָראַטאָריום
פאַר די קליינע סוחרים און פאַרמערס

טאָקיאָ (ספּ.) עס איז מעגליך, אַז די אַרמעע וועט מסכים זיין, אַז די פּאַרטייען זאָל שאַפען אַ נייע רע־גירונג מיט'ן פריהערדיגען אינערן־מי־ניסטער אין דער שפּיץ. זיי שטעלען אָבער אַ בעדינג, אַז די רעגירונג זאָל אָננעמען דעם ווירטשאַפטליכען פּראָגראַם פון דער אַרמעע, וואָס פאָדערט צו ערקלערען אַ מאָראַטאָריום פאַר די פאַרמערס און קליינע סוחרים.

קאַמפּפען אין מאַנדזשוריע

כאַרבין (ספּ.) די יאַפּאַנער האָבען פערנומען די שטאָט אולאַ, וואו עס געפינט זיך דער הויפּט־שטאַב פון די מאַנדזשורישע אויפשטענדלער.

ברינינג בעשלאָסען צו בלייבען אויף זיין אַמט

בערלין (ספּ.) דער דייטשער קאַ־בינעט האָט היינט ווייטער אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג מיט'ן אָנטייל פון ד"ר שליי־כער. אין די גוט־אינפאָרמירטע קרייזען פערזיכערט מען, אַז ברינינג האָט בע־שלאָסען צו לייגען די רעקאָנסטרוקציע פון קאַבינעט, ביז ער וועט אַדורכפיה־רען דעם סאָציאַל־ווירטשאַפטליכען פּראָגראַם. אַלע ידיעות וועגען נאָמי־נאַציעס פון רייכס־וועהר־מיניסטער און פאַר ווירטשאַפט זענען פריהצייטיגע.

דער פּלאַן פון דיקטאַטור אין דייטשלאַנד

פּאַריז (ספּ.) דער פּלאַן פון דער גענעראַלען־גרופּע איז צו שאַפען אַ די־רעקטאָריאַט, אין וועלכען עס זאָלען אַריין: פאָן אַסטען־וואַרנויט'ץ — אַ נאַציאָנאַליסט און הינדענבורגס אַ פריינד גראַף שווערין — קראָסיג, אַ קענער פון די רעפּאַראַציעס־פראַגען. ד"ר ברינינג אַלס אויסערן־מיניסטער און גענעראַל שלייכער אַלס קריגס־מיניסטער. אין דער דאָזיגער דיקטאַטאָרישער רעגירונג וואָלט ד"ר שאַכט געוואָרען פרעזידענט פון דער רייכס־באַנק.

גרויסער יום-טוב פון מזרח-יודישע ספּאָרט איז 1933 אין טשערנאָוויץ

טשערנאָוויץ (יט"א) דער טשערנאָוויצער „מכבי" איז צוגעטרעטען צו מאַכען פּאָרבערייטונגען צו אַ גרויסען יודישען לענדער־ספּאָרט־יום־טוב, וואָס זאָל פּאָרקומען אין טשערנאָוויץ אין יאָהר 1933, אונטער דער בעצייכנונג „בלוי־ווייסער ספּאָרט יום־טוב אין מזרח". אין דער ספּאָרט־פייע־רונג וועלען זיך בעטייליגען יודישע ספּאָרט־פּעראיינען פון רומעניען, פּוי־לען, בולגאַריען, אונגאַרן און טערקיי.

אויפפאָדערונג וועגען דער גרויסער אַפּערע

זערמיט פאָדער איך אויף די ה"ה מאַניש גאָלדפּאַרב, נ. צעגעלניאַנאַ 14 מיט זיינע דריי בנים לייזער, חיים, משה אליעזר אויסצופיהרען דעם פּסק פון שידס-געריכט פון ענדע 1930 ביי ר' יאָסעלע פיינער, וועלכע ווילען טראָץ מיין בעמיהונג מעהרערע מאָל נישט ערפילען, וואָרען איך, אַז אין פאַל יוען זיי וועלען נישט ערלעדיגען דעם פּסק אין פערלויף פון 3 טעג וועל איך די אַפּערע איבערגעבען דעם פּראָקוראָר. גלייכצייטיג וואָרען איך די שטילע שותפים ר' דוד פרידלאַנד און משה אביגדור יאַקובאָוויטש שרידמיעסקאַ 78 דאָס זאָלען אונבעדינגט זעהען די זאַכען צו ערלעדיגען.

ישראל חיים פּראַשקער,
נאַרוטאָוויטשאַ 47.

צו דער עפענטליכקייט!

אַלס ענטפער אויף דער נעכטיגער מיטטיילונג פון „מחזיקי הדת" אין „ל.ט." № 115 שטעלען מיר פעסט למען האמת פאָלגענדעס: זייט פ' ויקרא ווען ה' בינם העניך נאַמבערג איז נישט צוגעלאָזען געוואָרען צו לערנען האָט ער זיך איינציגע מאָל געווענדעט צו דער פערוואַלטונג פון דער ישיבה „מחזיקי הדת" איבערצו־געבען זיין תביעה עס זאָל ווערען ערלעדיגט דורך מענשען, אַדער צו לדין תורה, אָבער לײדער איז זיין ווענדונג אָהנע ענטפער געבליבען. נישט זעהענדיג קיין אויסוועג האָט ער זיך געווענדעט צום גערער רבי'ן שליט"א און ער האָט איהם געזאָגט, אַז די זאַך זאָל ווערען דורך מענשען פון שטיבעל ערלעדיגט. אין הסכם מיט דעם דאָזיגען האָט ער געשיקט די אָנגעזעהענסטע מענשען פון שטיבעל פּולנאַצנאַ 6, אָבער זיי האָבען גאָרנישט גע'פּועל'ט געגען די ח' פערוואַלטונג. נאָך דעם האָט זיך ה' בינם נאַמבערג נאָכאַמאָל פערזענליך געווענדעט ממש מיט טרעהרען אין די אויגען און געבעטען צו ערלעדיגען אַ דין־תורה כדי צו פער־מיידען אונגעוואונשענע פאָלגען, אָבער עס האָט ווייטער נישט געווירקט אַפילו נאָכ'ן שיקען התראה פון הרב ר' מרדכי ניסן קראָל נ"י האָבען זיי ווייטער נישט געוואָלט קומען לדין־תורה, נאָר אַלס אויסרייד האָבען זיי מכלומרשט פּראָפּאָנירט צו פאָהרען נאָך פּאַביאַניץ צום רב שליט"א. אָבער די לאָדזער דיינים האָבען געזאָגט, אַז ער ברויכט נישט צו פאָהרען נאָך פּאַביאַניץ. צום שלוס ערקלערען מיר אום די זאַך נישט צו פערשלעפּען ביז צו דעם אָנגעגעבענעם טערמין, קען עס נאָר אַדורכגעפיהרט ווערען דורך מענשען און דורכאויס אין אונזער געגענוואָרט. און וועגען שטערען די אָרדנונג אין דער ישיבה דורך אונז, פערשטעהט זיך, אַז מען קומט מאָהנען אַ חוב אַזעלכע איידעלע מענשען. הייסט געשטערט די אָרדנונג? נאָר פאַר פאַר אַזעלכע פאָלגען זענען מיר אַליין פערצאַנטוואָרטליך נאָר פאַר אייערע פאָלגען און קאָנסעקווענצען זענען מיר נישט פערצאַנטוואָרטליך.

געצייכענט דורך יוסף נאַמבערג און פייוועל דאַנציגער.
מיר זאָגען זיך אָפּ פון אַ ווייטערער פּאָלעמיק.

בעקאַנטמאַכונג

היינט, דאָנערשטאָג ד. 19-5 אַזייגער 7 אָוו. קומט פאָר אין אייגענעם פּראַיינס-לאָקאַל פון „נושא המיטה" פּלאַץ וואָלנאָשטשי 3

א הזכרה

של הרב ר' אלי' חיים מייזעל ז"ל
דער גרינדער פון „נושא המיטה"

מיט'ן אָנטייל פון ר' שמחה בינם אַפּאַטאָווסקי און ר' אביש פּפעפער. אַלע מיטגלידער און סימפּאַטיקער ווערען געבעטען צו קומען.
די פערוואַלטונג.

א [illegible], זוניג

פראָנט-צימער

מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג און אַלע בעקוועמליכקייטען
זאָפאָרט איבערצוגעבען
צו ערפאַהרען אין אדמ. פון „ל. ט." אונטער „F.B."

גאַנץ לאָדז

האָט געמאַכט אַ רושם מיט די

רעשטען

נאָוואָמיעסקאַ 5 פראָנט 2 שטאָק

די נייעסטע מאָדערנסטע הערען- און דאַמען-שטאָפען פון די בעסטע קוואַליטעטען מיט 30% ביליגער. קומט און איבערצייגט אייך! נאָר לאָזט אייך נישט פערפיהרען, געדענקט גוט דעם אַדרעס:
נאָר 2 שטאָק פראָנט ביי שטשענשליווי.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 46 יאָהר און צו קבורה געקומען מיין אונפערגעסליכער מאַן, אונזער הייסגעליבטער פאָטער, ברודער שוואָגער און אָנקעל

נ"ע שלמה ראָזענבערג

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון אונזער שעף

נ"ע שלמה ראָזענבערג

דריקען מיר צוריקגעבליבענער פאַמיליע אונזער טיפסטען ביילייד. המקום ינחם אתכם בנחמת...
דאָס פּערסאָנאַל פון דער פירמע ש. ראָזענבערג.

אזכרה

מאָרגען פרייטאָג פ' בהר, י"ד אייר (פסח-שני) צו דער 20-צר יאָהרצייט פון הרב הגאון הצדיק רבנו

אלי' חיים מייזל
ב"ר משה זצ"ל

וועט אין דער תלמוד-תורה, יאַקובאַ-גאַס 6, וועלכע ער האָט בעגרינדעט מיט 59 יאָהר צוריק, פּינקטליך 11 אַזייגער פריה אָפּגעריכט ווערען אַ פייערליכע אזכרה לנשמתו הטהורה.
גלייכצייטיג וועט אויפ'ן בית החיים געמאַכט ווערען אזכרות לנשמתו הטהורה, פר ייטאָג, אין טאָג פון דער יאָהר-צייט, ווי אויך זונטאָג, פ' בחקותי אָנפאַנג פון 8 אַזייגער פריה אָן.
אַלע אונזערע חברים, ווי אויך פערעהרער און סימפּאַטיקער פון הרה"ג זצ"ל ווערען געבעטען פּינקטליך און צאָהלרייך צו ערשיינען.
די פערוואַלטונג.
בעמערקונג: טראַמוואַי נומער 1 און נומער 6 קורסירען ביז'ן בית החיים.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנאַ 4
טעלעפאָן 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנק־הייטען און מענער-שוואַכע. אַלע-אַרט אַנאַליזע עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען
נעמט אָן פון 2–9, און פון 5–9 אָוונט.
בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

סטאַרשי פעלדשער

B. Joskowicz

שטעלט פּאָקען טעגליך מיט פרישע קראָוויאַנקע און גיט אויך אַרויס שוויאַדעצטוועס
פּולנאַצנאַ 4 Północna טעלעפאָן 141-86
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–6 אַ זייגער אָוונט.

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

I. KACENELSONA

Zawadzka 43. telefon 151-79

דער ערשטער טערמין פון די עקזאַמענס פאַר נייע שילער דעם 25-טען מאַי
איז דער ערשטער אנפאַנגס-קלאַס ווערען אָנגענומען שילער פון 5 און אַ האַלב יאָהר

דער גן-ילדים (פרעבעל-שולע) אונטער דער לייטונג פון דער בעקאַנטער פּעדאַגאָגין-שריפטשטעלערין ש. קאַצענעלסאָן-פיינשטיין, איז פערזעהען מיט די מאָדערנסטע שול-איינריכטונגען און ענטוויקלונגס-מעטאָדען. עס ווערען אָנגענומען קינדער (יינגלעך מיט מיידלעך) אין עלטער פון 4 יאָהר.

מיט אָנמעלדונגען: אין קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום טעגליך פון 9 ביז 2 פּמ. און פון 5–7 נאָכמ.

געכאַפּט די רויבער פון לינדבערגס קינד

די ענטדעקונג, אַז די אמת'ע רויבער איז געשעהן דורך אַ רייַנעם צופאַל.—ס'איז אַראָפּגעפאַלן פון לייטער, בעת מ'האָט עס צוגערויבט. סענסאַציאָנעלע ערקלערונגען פון די באַנדיטען.—דעם אַנפירער פון די באַנדע אַרעסטירט אין מעקסיקאָ.—לינדבערג'ס פרײַנד קורטיס האָט בײַ איהם אויסגענאַרט די 50 טויזענד דאָלאַר. — דער המון וויל לינטשען קורטיס'ן. — 47 שיפען האָבען געזוכט די כלומר'שטע באַנדיטען.

די גרעסטע וועלט-סענסאַציע פון דער לעצטער צייט

נ י ו - י אָ ר ק גאַנץ צופעליג איז די אויספאָרשונג וועגען דער ערמאָרדונג פון לינדבערג'ס קינד אַרויף אויף אַ ריכטיגען וועג. אין ברוקלין איז אַרעסטירט געוואָרען אַ יונגער פון דער באַנדע, וואָס האָט זיך באַטייליגט אין צורויבען לינדבערג'ס קינד. דאָס איז געשעהן בײַ פאָלגענדע אומשטענדען:

אויף איינע פון די ברוקלינער פאַר-שטעט האָט אַ פּאָליציאַנט בעמערקט, ווי עמעץ אַ חברה-מאַן שלאָגט מער-דערליך אַ פרוי. דער פּאָליציאַנט האָט גענומען די פרוי אין שוץ, אַרעסטירענ-דיג גלײַכצײַטיג דעם חברה-מאַן, וועל-כער איז אַגב געווען שיכור.

ווען דער פּערזאָן האָט זיך געפּו-נען אין פּאָליציי-אַרעסט, איז אויפגע-ריכט געקומען צום ברוקלינער פּאָליציי-פּרעזידענט זײַן פרוי און אָפּגעגעבען סענסאַציאָנעלע ערקלערונגען. די פרוי האָט ערקלערט צוו. אַנד. אַז זי וואוינט לעצטענס נישט מעהר מיט איהר מאַן, פ. פּ אַ ר ז ש י ק. נאָר פון צייט צו צייט קימט ער צו איהר און מקל'ט זי אויס. דערבײַ האָט זי צוגעגעבען, אַז זי איז איהם חושד, אַז ער האָט צוגעצו-רויבט לינדבערג'ס קינד.

מ'האָט באַלד גענומען פּאַרזשיק'ן אויף אַ פאַרהער. תחילת האָט ער געלייקענט שטאַרק און בײַן. לסוף אָבער האָט ער זיך מודה געווען, אַז ער האָט זיך בע-טייליגט אין אָנפאַל אויף לינדבערג'ס קינד. פּאַרזשיק האָט דערויף ער-קלערט, אַז דעם אָנפאַל האָבען אויס-געפיהרט 7 מענער. דער אָנפיהרער פון דער באַנדע איז אַ געוויסער האַרי פּליי-שער. די רויבער זענען צוגעפאָהרען צו לינדבערג'ס ווילע מיט אַן אויטאָמאָביל, אין צושטעלענדיג אַ לייטער צום אָפענעם פענסטער פון צווייטען שטאָק, האָבען זיי זיך אַרײַנבעקומען אין דער וואוינונג. אין שלאָף-צימער פון קינד האָבען זיי נישט בעגעגענט די „ניאַנקע". ווען זיי וואָלט זיך דאָרט געפונען, וואָלטען זיי זי גע-בונדען. פערשטאָפּט דאָס מויל און איינ-געשלאָסען ערגיץ אין אַ צימער.

צורויבענדיג דאָס קינד, זענען די באַנ-דיטען גיך אַראָפּ פון לייטער פון צווייטען שטאָק.

דאָס קינד האָט געהאַלטען פּליישער. אין איילעניש האָט זיך איהם דאָס קינד אַרויסגעגליטשט פון די הענט און אַראָפּ-געפאַלען, אָנשלאָגענדיג זיך מיט'ן קעפּל אין דער ערד.

פּליישער האָט נישט משער געווען, אַז די וואונד זאָל זײַן אַ שטערבליכע. זיי האָבען גיך אײַנגעוויקעלט ס'קינד אין אַ טיכעל און אַוועקגעפאָהרען.

ווען זיי האָבען זיך געפונען אייניגע קילאָמעטער פון האָפער וויל, ד. ה. פון לינדבערג'ס ווילע, האָט פּליישער מודיע געווען, אַז ס'קינד לעבט נישט מעהר. זיי האָבען דעריבער אָפּגעשטעלט דעם אויטאָ און וואַלד, אויסגעגראָבען אַ גריי-בעל און באַהאַלטען דאָרט דאָס טויטע קערפּערל, בעדעקענדיג עס מיט צווייג-לעך אַ בלעטער.

דער דאָזיגער צופאַל האָט צוניכשט געמאַכט אַלע זייערע פּלענער, מחמת זיי האָבען זיך געריכט אויף אַ גרויסען אפּ-תיקא אַלס אויסקויף-געלד. פון דעם מאָ-מענט אָן, האָט ערקלערט פּאַרזשיק, האָ-בען זיי נישט אונטערגענומען קיין שום שריט, כדי אויסצוגענאַרען בײַ לינד-בערג'ן געלד.

פון פּאַרזשיק'ס ווייטערדיגע ערקלע-רונגען, איז צו זעהן, אַז די כלומר'שטע אַ נטערהאַנדלונגען מיט די באַנדיטען, וועלכע ס'זאָל האָבען געפיהרט לינד-בערג'ס פרײַנד, דער אינדוסטריעלער קורטיס, זענען געווען פשוט אויסגע-טראַכט. פּאַרזשיק האָט ערקלערט קאַטע-גאָריש, אַז נישט ער און נישט אַלע מיטבעטייליגטע אין אָנפאַל זאָלען האָ-בען, ווען עס איז געקומען אין קאָנ-טאַקט מיט קורטיס'ן, אַ ן במילא האָבען זיי נישט גענומען פון קיינעם קיין געלד.

נ י ו - י אָ ר ק (ספּ.) אין צוזאַמענהאַנג מיט די ערקלערונגען פון פּאַרזשיק'ן זע-נען איבער גאַנץ אַמעריקאַ פונאַנדערגע-שיקט געוואָרען טויזענדער שפּריכ-טעלעגראַמען, און אַלס רעזולטאַט דער-פון האָט מען שוין אין אַ פּאָר שעה שפּעטער אַרעסטירט אין מעקסיקאָ (מעקסיקאָ) דעם הערשט פון דער באַנ-דע, האַרי פּליישער.

פּליישער איז אַרעסטירט געוואָרען צוזאַמען מיט נאָך צוויי אַנדערע באַנ-דיטען. אין דער פּאָליציי האָט פּליישער זיך תיכף מודה געווען און פערבריכען, און ער האָט אָפּגעגעבען ערקלערונגען, וואָס האָבען פולשטענדיג געשטימט מיט די ערקלערונגען פון פּאַרזשיק'ן. פּליי-שער האָט געמליך ערקלערט, אַז אַרויס-געגעבען פון פּענסטער אויף דער ליי-טער האָט זיך ס'קינד איהם אַרויסגע-גליטשט אַ ן אַראָפּגעפאַלען פון צווייטען שטאָק ער האָט נישט גענומען בײַ'ן צו גרמאַרדען דאָס קינד, נאָר צו בעקומען אויסקויף-געלד. די לעצטע ווײַטשען פון דער אַמעריקאַנער פּאָליציי האָבען איהם אויך אַיבערגעשראָקען, אַז ער איז אַוועק-לאָפען קיין מעקסיקאָ.

איין פּליישער לייקענט, אַז ער זאָל האָבען ווען עס איז געווען ק. מיס'ן, דעם פערלויף פון די אונטערהאַנדלונ-גען ווייס ער פון די צייטונגען, און ער האָט נישט געקענט פערשטעהן וואָסער'ס באַנדע עס טרעט אַרויס און זײַן נאָמען.

נ י ו - י אָ ר ק (ספּ.) נאָכ'ן אַרעסט פון פּליישער'ן און פּאַרזשיק'ן זענען אויפגע-קלערט געוואָרען אַ רייהע פרטים און צוזאַמענהאַנג מיט'ן צוגערויבטען קינד. עס שטעלט זיך אַרויס, אַז דער מחבר פון ערשטען בריף צו לינדבערג'ן איז געווען מאַקי דערזעלבער פּליישער. פּליי-שער'ס באַנדע איז בעקאַנט אונטער'ן נאָ-מען „פּיראַטען באַנדע", וועלכע האָט גראַסירט אין די מזרח-טיילען פון די פעראייניגטע שטאַטען. דאָס זענען גע-ווען שמוגלער פון ביער און בראָנפען. מיט צורויבען קינדער האָבען זיי זיך נישט פערנומען פראָפעסיאָנעל.

נ י ו - י אָ ר ק (ספּ.) צוליב דעם אומ-גערעכטען ענטדעקען די אמת'ע רויבער פון לינדבערג'ס קינד, האָט די ניו-יאָר-קער ראַריאָ-סטאַציע אָפּגערופען די 47 שיפען, וועלכע האָבען געזוכט די שיף „גלאַצעסטער", אויף וועלכער ס'האָבען זיך געזאָלט געפינען לויט קורטיס'עס פאַלשע ערקלערונגען, די רויבער פון לינדבערג'ס קינד.

דער אינדוסטריעלער קורטיס, לינד-בערג'ס פערזענליכער פרײַנד איז און אין צוזאַמענהאַנג מיט דער געשאַפענער לאַגע אַרויסגערופען געוואָרען אויף אַ נײַעם פערהער. קורטיס האָט זיך שטאַרק געפּלאָנטערט בעת זײַנע ערקלערונגען עס הערשט די אַלגעמיינע איבערצייגונג, אַז אַלע זײַנע פריהערדיגע ערקלערונגען זע-נען געווען פאַלש, אַז ער האָט קיינמאָל מיט די רויבער נישט גערעדט.

פאַר דער פּרעסע האָט קורטיס ער-קלערט, אַז ער האָט בכיון געגעבען פאַל-שע ערקלערונגען, כדי צו געבען לינד-בערג'ן אַ האָפנונג, אַז ער וועט נאָך צו-ריק בעקומען זײַן קינד. ער האָט, נעמ-ליך, מורא געהאַט, אַז דאָס בעוויזען זײַן קינד קען שטאַרק שאַרען לינדבערג'ס געזונד.

די ניו-יאָרקער צייטונגען בעשולדיגען אָפען קורטיס'ן, אַז ער האָט דעפּרוידירט 50 טויזענד דאָלאַר, וועלכע לינדבערג האָט איהם געגעבען פאַר די באַנדיטען. דערבײַ ווייזט מען אָן, אַז לעצטענס האָט קורטיס זיך געפונען אין אַ שווע-רער מאַטעריעלער לאַגע. דערבײַ זענען ענטדעקט געוואָרען פאָלגענדע מיאוס'ע פּרטים: קורטיס האָט בעקומען געלד פון איינע אַמעריקאַנער גאַסען-בלעטער, וועלכע האָבען איהם אויסגעצאָהלט אַ פּלאַן פון כלומר'שטע בענעגנונגען מיט די באַנדיטען, זיי האָבען בעקומען דער-פאַר דאָס אויסשליסליכע רעכט אויף אינטערוויוען און בעשרייבונגען פון די דאָזיגע כלומר'שטע בעגעגנונגען. דאָס ענטדעקען די דאָזיגע פאַקטען האָט גע-מאַכט אַ דערדריקענדען אײַנדרוק אויף דער אַמעריקאַנער עפענטליכקייט.

ווען קורטיס האָט פערלאָזען די גע-בײַדע פון פּאָליציי-פּרעזידיום און ניו-יאָרק, האָט זיך פערזאַמעלט אויף דער גאַס אַ גרויסער המון און מ'האָט אויס-געשריען „לינטשען קורטיס'ן" האָבען זיי זיך אויף איהם געוואָרפען. ווען נישט די אינטערווענץ פון דער פּאָליציי, וואָלט קורטיס נישט אַרויס אַ לעבעדיגער. קורטיס האָט זיך געמוזט בעהאַלטען 5 שעה אין דער געבײַדע פון פּאָליציי-פּרעזידיום און ערשט נאַכדעם האָט מען איהם אין אַ געפּאַנצערטען וואַגען אָפּגעפיהרט אין האָטעל.

פאַר'ן האָטעל האָט זיך געהאַט פער-זאַמעלט אַזאַ ריזיגער עולם, אַז יעדער פערקעהר איז אָפּגעשטעלט געוואָרען. קורטיס האָט טעלעפאָניש זיך געווענ-דעט צו דער פּאָליציי נאָך הילף. ס'זענען באַלד אַרויסגעשיקט געוואָרען 20 פּאָ-ליציאַנטען, וועלכע היטען דעם אײַנגאַנג צום האָטעל.

מ'האָט געפרעגט לינדבערג'ן זײַן מיי-נונג מכח זײַן פרײַנד, ער האָט אָבער אויסגעמיטען צו געבען אַ וועלכע עס איז תשובה.

שווערע גזירה אויף פרעמדע אין בערלין

טויזענדער פּוילישע יודען דראָהט אַרויסגעשיקט צו ווערען

ב ע ר ל י ן, 18. מאַי (יטא טעלעגר.) די בערלינער פּאָליציי האָט אַרויס-געגעבען אַ פעראָרדנונג בנוגע די פרעמדע, וואָס געפינען זיך אין בערלין. די פעראָרדנונג געהט אַרײַן אין קראַפט דעם ערשטען יולי. דאָס נײַע פרעמדען-גע-זעץ איז שטאַרק נוגע די יודען פון פּוילען, ליטא, לעטלאַנד און ג. רוסלאַנד, וואָס געפינען זיך איצט אין בערלין. אַזעלכע פרעמדער געפינען זיך היינט אין בערלין איבער 200 טויזענד. לויט דער נײַער פעראָרדנונג מוזען אַלע פרעמדע זיך רעגיסטרירען. אויב ס'וועט ווער זיך אַרויסווייזען אַלס אונגעוואונשענער עלעמענט, וועט ער צו יעדער צייט קענען דעפּאָרטירט ווערען. דער דאָזיגער פּונקט איז זעהר געפעהרליך, אויב די היטלעריסטען וועלען קומען צו דער מאַכט.

150 מאַן אומגעקומען צוליב אַ שטורם

מ אַ נ י ל אַ, 18. מאַי (ספּ.) דער שרעקליכער טייפון, וואָס האָט געהערשט אין דער געגענד פון יאַלאַ האָט גורם געווען דעם טויט פון 150 מענשען. 36 טויזענד מענשען זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ.

יוד בן-קומי אַ מעדאַל פאַר ראַטעווען טרינקענדע

וו אַ ר ש אַ (טעלעפאָניש) דער פּויל-טישקער יוד ישעיה יוסף סינאָוולאַגאַ איז אויסגעצייכענט געוואָרען מיט אַ מעדאַל פאַר ראַטעווען טרונקענדע.

אויסערגעוועהנליכער קאָמיסאַר פאַר'ן קאַמף מיט עפּידעמיעס

וו אַ ר ש אַ (טעלעפאָניש) אין הײַנטי-גען „רזשעצניק אוסטאַוו" איז בעשלאָסען געוואָרען צו בעשטימען אַן אויסערגע-וועהנליכען קאָמיסאַר פאַר'ן קאַמף מיט עפּידעמיעס.

„מכבי"-אַפּטיילונגען ווערען נישט צוגעלאָזען צו די פייערונג פון רומענישען נאַציאָנאַל-יום-טוב

ק י ש י נ ע וו (יטאַ) בעת דער פײַע-רונג פון רומענישען נאַציאָנאַל-יום-טוב זענען אין די שטאָט טיגינאַ און אָדריען (בעסאַראַביען) די אָרטיגע „מכבי" אָפּ-טיילונגען נישט צוגעלאָזען געוואָרען צו בעטייליגען זיך אין דער אַלגעמײַנער דעפילאַדע פון די מיליטערישע און ספּאָרט-אָרגאַניזאַציעס. די צענטראַל-לײַ-טונג פון „מכבי" אין בוקאַרעסט וועט זיך ווענדען דעם ענין ווענדען צו דער צענטראַלער רעגירונגס-מאַכט.

בויקאָט-אַגיטאַציע אין דמשק

י ר ו ש ל י ם, 18 מאַי (יטאַ) אין דמשק זענען לעצטענס פערשפּרייט גע-וואָרען אַנ'טיסעמיטישע פלוג-בלעטער, וועלכע רופען צו אַ בויקאָט געגען יודען. די שטאָטמאַכער איז געשטאַנט. דרײַ יונ-גען האָבען בעקומען געשלאָגען. און די יודישע קוואַרטאַלען זענען אַרויסגע-...ען געוואָרען פּאָליציי-פּאַטרולען.

געכאַפּט אַלפאָנס דעם 13-טען

דער מאַן, וואָס האָט געהאַט געכאַפּט דעם קעניג פון שפּאַניען לאָזט זיך אַרעסטירען מיט אַ שמייכל אויף די ליפּן.

מאַרסעל, 16. מאַי דער געוועזענער שפּאַנישער קעניג אַלפאָנס דער דרײַ-צעהנטער איז אָנגעקומען אויף אַן ענגלישען שיף פון דער אינזעל מאַלטע קיין מאַרסעל צוזאַמען מיט זײַן יונגען זוהן דאָן זשואַן.

בשעת אַלפאָנס האָט זיך געלאָזט צו זײַן אויטאָמאָביל און איז דורך אַ ווערקשטאַט פון שיף-בוי, איז אַ שפּאַ-נישער אַרבייטער מאַקאַנערס, 38 יאָהר אַלט, צוגעגאַנגען צו איהם אַראָפּגע-לאָזט עטליכע פּעטש נאָכאַנאַנד.

די פּאָליציי האָט קוים אַרויסגערי-סען דעם געוועזענעם קעניג פון די הענד פון דעם שפּאַניער.

מאַקאַנאַרעס האָט דערקלערט אין קאָמיסאַריאַט, אַז ער האָט עס נישט גע-קענט איבערטראָגען, וואָס דער שפּאַ-נישער קעניג לעבט אין אַזאַ רייכ-קייט, בעת דאָס שפּאַנישע פאָלק הונ-גערט.

אַלפאָנס דער דרײַצעהנטער האָט זיך אָפּגעזאָגט צו דערלאַנגען אַן אָנקלאַ-גע. דער אַרבייטער וועט געמשפּט ווערען.

500 אַרבייטער

בײַ די קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען

(§) בײַ די קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען, וועלכע האָבען זיך אָנגעהויבען פאָריגע וואָך זענען בעשעפטיגט בערך 500 אַר-בייטער.

אינטערעסאַנטע בילדער-אויסשטעלונג פון הירשפּאַגג

איגנאַצי הירשפּאַנג'ס זעהר אינטע-רעסאַנטע בילדער-אויסשטעלונג (פּיעט-ריקאָווער 74) ווערט קומענדען זונטאָג שוין געשלאָסען. די לעצטע טעג קאָסט דער אײַנגאַנג נאָר 25 גראָשען.

נויטווענדיגקייט פון אַ פּוילישען קאָנסולאַר-אַמט אין תל-אביב,

וואו עס וואוינען 26.000 פּוילישע יודען

ת ל - אַ ב י ב (י.ט.א.) אין די קרײַ-זען פון די פּוילישע יודען אין תל-אביב און שכנות דיגע ערטער (יפו און די אַרומיגע קאָלאָניעס) ווייזט מען אָן אויף דער נויטווענדיגקייט אײַנצושטע-לען אין תל-אביב אַ פּוילישען קאָנ-סולאַר-אַמט.

19 פרעמדע מלוכות האָבען קאָנסו-לאַר-פערטרעטונגען אין ארץ-ישראל, דערפון האָבען 17 לענדער זייערע הויפּט-קאָנסולאַר-אַמטען אין ירושלים און 2 (עסטאָניען און ליטע) אין תל-אביב-יפו. 13 פון די 17, וואָס זייערע קאָנסולאַרען הויפּט-פערטרעטונגען גע-פינען זיך אין ירושלים, האָבען אויך וויצע-קאָנסולאַטען, עווענטועל קאָנסו-לאַר-אַגענטורען אין תל-אביב-יפו. צו די דאָזיגע 13 מלכות געהערען: בעלגי-ען, טשעכאָסלאָוואַקײַ, פראַנקרייך, דייטשלאַנד, גריכענלאַנד, איטאַליען, האָלאַנד, נאָרוועגיען, רומעניען, שפּאַניען, שווייצאַריען, שוועדען און יוגאָסלאַוויען.

פּוילען האָט הן דעם גענעראַל-קאָנ-סולאַט (בראש מיט דר. קורניקאָווסקי), הן דעם וויצע-קאָנסולאַט (ה' ג. סטאַט-קאָווסקי) אין ירושלים. דאַגעגען אין תל-אביב, יפו האָט נישט פּוילען קיין קאָנסולאַר-אַמט. הגם אין תל-אביב און אומגעגענד וואוינען 26 טויזענד פּויל-שע יודען. דער דאָזיגער אומשטאַנד איז אָפט גורם די פּוילישע בירגער פיל צייט- און געלד-פערלוסט, וואָס זענען פערבונדען מיט די רייזען קיין ירושלים אין קאָנסול-אַנגעלעגענהייטען. אין די פּויליש-יודישע קרײַזען אין תל-אביב און אַרומיגע מקומות שטרייכט מען דעריבער אונטער די שטאַרקע נויטווענדיגקייט אײַנצושטעלען אַזאַ קאָנ-סולאַר-פערטרעטונג אין תל-אביב. אין די דאָזיגע קרײַזען דריקט מען אויס די האָפענונג, אַז די פּוילישע רעגירונג וועט אײַנזעהען די וויכטיגקייט פון דעם ענין און עטאַבלירען אַ קאָנסולאַר-אַמט אין תל-אביב.

דער שליסעל צום ערפאָלג

איז אַן אַנאָנס אין „לאָדזשער טאָגעבלאַט".

קאַטאַסטראָפאַלע לאַגע פון דער סלאָבאָדקער ישיבה

ק אָ וו נ אָ, (יט"א) דאָ איז ערשינען אַן אויפרוף, וואָס שילדערט די קאַטאַ-סטראָפאַלע לאַגע פון דער סלאָבאָד-קער ישיבה, די ישיבה-בחורים ליידען ממש הונגער. דער ישיבה, וואָס עקזיסטירט שוין העכער 50 יאָהר, דראָהט איצט אַ ליקווידאַציע, אויב עס וועט נישט קומען דרינגענד הילף.

פון ספּאָרט-לעבען

„אוניאָן אָבערשײנעווײדע" (בערלין)-„טורימטען" 1:3 (1:1)

שוין לאַנג האָט אין לאָדז נישט גע-שפּילט קיין אויסלענדישע מאַנשאַפט. דער געלטינגער אויפטריט פון דער בער-לינער מאַנשאַפט האָט דעריבער אַרויס-גערופען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג און, נישט קוקענדיג, וואָס דער מעטש איז פאָרגעקומען אין אַ וואָכען-טאָג, האָט זיך אויף „וו. ק. ס." פּלאַץ פער-זאַמעלט אַן עולם פון 1000 מאַן.

די געסט, וועלכע האָבען זונטאָג און מאָנטאָג געשפּילט אין וואַרשע געגען „לעגיאַ" (1:1) און „פּאָלאָניאַ" (9:3), האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַ גוטע מעכנישע מאַנשאַפט און געגעבען אַ שעהן שפּיל.

„טורימטען" האָבען געשפּילט מיט פיל אַמביציע, בפרט אין דער ערשטער העלפט. זיי זענען אָבער אָפּגעפאַלען פון די צחות און די בערלינער מאַנשאַפט האָט נאָך דער הפסקה אַ שטאַרקע איי-בערמאַכט.

דאָס אײנציגע טויער פאַר „טורימטען" דערצילט ניקעל אין דער 5 מינוט. די געסט גלײַכען אויס ערשט אין דער 40. מינוט.

אין דער צווייטער העלפט, צוליב דער שולד פון די „טורימטען"-פערטיי-דיגער, שיסט דער מיטעל-שטורמער דאָס צווייטע טויער און אין דער 26. מינוט דאָס לעצטע טויער.

די בערלינער מאַנשאַפט האָט נישט געהאַט קיין שוואַכע פּונקטען. די בעס-טע צווישען זיי זענען געווען דער רעכ-טער לויפער און רעכטער פליגעל.

בײַ די „טורימטען" האָט זיך אויסגע-צייכענט דער פערטיידיגער שטשעלטשיק ווילעושעק און קלימאַשעק.

רילטער ה' רעמינג — גוט.

אַ שרייב-טיש

מיט 6 שיפלאָדער אין געברויכטען צושטאַנד, זאָפאָרט ביליג

צו פערקויפען

צו ערפאַהרען זאַכאָדניאַ 36, וואוינ. 12 אַ לינקע אָפיצינע, צווייטער שטאָק.

א רומינירטער

בוכהאַלטער - בילאַנסיסט

וואָס פיהרט אָפיציעלע האַנדעלס-ביכער גילטיג פאַר דעם אורזשאָנד סקאַרבאָווע זוכט בעשעפטיגונג אויף שטונדען. אָפערטען אין עדמ. פון „ל. ט." אונטער „בוכהאַלטער".

פּיעטריקאָווער 14

גערענק! אַז דעם 19-טען מאַי הויבט זיך אָן די ציהונג פון דער 1-טער קלאַס

גערענק! אַז אַ גרויס גליק וואַרט אויף דיר

גערענק! אַז בײַ דער לעצטער לאָטעריע איז אין מיין גליקליכער קאָלעקטור געפאַלען דאָס געווינס פון 30.000 זל. אויף נומער 89011

גערענק! קויפען זאָלסטו אַ לאָס נאָר אין דער גליקליכסטער קאָלעקטור פון

F. BRAJTSZTAJN

PIOTRKOWSKA 14. Telefon 142-47.

טעל. 142-47

גערענק! מיין אַדרעס, אויב דו ווילסט פטור ווערען פון דאגות

גערענק! אַז דאָס הויפּט-געווינס איז 1.000.000 זל.

גערענק! אַז פאַר אַ קליינע סומע קענסטו רייך ווערען

גערענק! אַז יעדער צווייטער לאָס געווינט

גערענק! אַז דורך אונז זענען אַ סך מענשען גליקליך געוואָרען

גערענק! די צייט איז קורץ, איל זאָפאָרט אין אונזער קאָלעקטור.

פּיעטריקאָווער 14

לאָדזשער טאַגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט־אָן פון ביז 7 אין אָווענד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 57־100, אַדמיניסטראַציע 47־100

די יודישע וועלט־קאָנפערענץ

דער פּראָיעקט פון אַמעריקאַנער יודישען קאָנגרעס וועגען אַן׳אַלוועלטליכער יודישער קאָנפערענץ, האָט נישט געפונען קיין בעזונדערס ווארימען אָפּקלאַנג אין די געזעלשאַפטליכע קרייזען פון איראָפּעאישען יודענטום. פּראָיעקט וועגען אַן׳אַלוועלטליכער יודישער קאָנפערענץ, — איז אייגענטליך צו בעשיירען געזאָגט, עס איז מעהר, ווי אַ פּראָיעקט. דער יודישער קאָנגרעס אין אַמעריקא האָט אַפילו שוין אָנגערופען גענוי דאָס אָרט און דאַטע, ווען די דאָזיגע קאָנפערענץ זאָל זיך צוזאַמענקומען. עס איז פעסט בעשלאָסען געוואָרען צוזאַמענצורופען די אַלוועלטליכע יודישע קאָנפערענץ אויף הייַנטיגען זומער אין גענף.

אמת, פאַר די איניציאַטאָרען פון דער קאָנפערענץ, די מיטגלידער פון אַמעריקאַנער יודישען קאָנגרעס, איז אַליין אויך נישט גאַנץ קלאָר די צילען און אויפגאַבען פון דער פאָרשטעהענדיגער קאָנפערענץ. ראַבי סטעפאַן וויז, איינער פון די הויפּט־איניציאַטאָרען פון דער קאָנפערענץ, האָט אויף דער לעצטער זיצונג פון יודישען קאָנגרעס גאַנץ נעפּעלהאַפט פאָרמולירט איהרע נאָהנטסטע אויפגאַבען און צילען.

אַ גייסטרייכער אַמעריקאַנער יודישער זשורנאַליסט האָט זיך אַפילו אויסגעדריקט, אַז מיט דער אַלוועלטליכער יודישער קאָנפערענץ וועט נאָך זיין ווי ס׳איז צרה. סוף כל סוף וועט מען זיך אייניגען אויפ׳ן בעשלוס צוזאַמענצורופען דעם וועלט־קאָנגרעס, וועלכער זאָל בעטראַכטען און לעזען אַלע אַנגעווייטיגטע פראַגען און פּראָבלעמען פון כלל ישראל. וואָס וועט אָבער זיין מיט דעם וועלט־קאָנגרעס גופא?

דער שווער־פּונקט פון דער יודישער פראַגע אין גאַר דער וועלט ליגט הייַנט צו טאָג הויפּט־זעכליך אין דער אַזוי גערופענער ספּעציפיש יודישער עקאָנאָמיק.

פעסטשטעלען דעם דיאַגנאָז פון דער חולאת׳דיגער יודישער עקאָנאָמישער סטרוקטור איז איינע פון די לייכטסטע זאַכען. ווי פאַלט מען אָבער אויפ׳ן שפור פון די ריכטיגע אויסגעפּרובטע היילמיטלען? עס איז קלאָר, אַז נישט די פאָרשטעהענדיגע געפּלאַנטע וועלט־קאָנפערענץ און נישט דער וועלט־קאָנגרעס וועלען זיין ביכולת אָבער מיטהעלפען אויפצוּוויקלען און לעזען דעם פערפּלאָנטערטען קנויל פון די יודישע עקאָנאָמיק־פראַגען וואָלטען זיי זיכער געקענט לכל הדעות.

עס איז מהאי־טעמא להלוטין נישט פערשטענדליך די קאַלטקייט און רעזערוואַטקייט פון די יודישע געזעלשאַפטליכע קרייזען אין איראָפּא צו דער גאָר בקרוב געפּלאַנטער וועלט־קאָנפערענץ אין גענף.

—צבי.

יודישע פרוי שרייבט אָפּ איהרע הייזער פאַר יוד. אינסטיטוציעס

קישינעוו (י.ט.א.) די נישט לאַנג פערשטאָרבענע יודישע פרוי ר. באַראָן האָט אין איהר צוואה אָפּגעשריבען אַ העלפט פון איהר פערמעגען, וואָס בעשטעהט פון פיל הייזער אין קישינעוו פאַר די אָרטיגע יודישע אינסטיטוציעס און אַנשטאַלטען.

פערלאַג פון העברעאישער דעטעקטיוו - ליטעראַטור

תל-אביב (י.ט.א.) דאָ איז געגרינדעט געוואָרען אַ פערלאַג א. נ. „ספרית הבלש". אונטער דער רעדאַקציע פון ש. בן־ישראל גיט אַרויס דער פערלאַג דעטעקטיוו־ערצעהלונגען אויפן יסוד פון דער פּראַקטיק פון בעריהמטען יודישען „שערלאָק האָלמס" אין ארץ־ישראל דוד תדהר, דעם געוו. פּאָליציי־אינספעקטאָר אין ירושלים. אין די ערצעהלונגען ווערט אין אַן׳אייגענאַרטיגער בעלייכטונג אָפּגעשפּילט דאָס יודישע און נישט־יודישע לעבען אין ארץ־ישראל זיינע ליכט און שאָטען זייטען.

אַלס זיין פערטרעטער אויף פּוילען האָט דער פערלאַג בעשטימט ה׳ שמואל ראָזענבערג פון בריסק.

בערייכערונג פון לאָנדאָנער יודישען מוזיי

לאָנדאָן (יט״א) ס. י. פיליפּ האָט ערוואָרבען פאַרן יודישען מוזיי אין לאָנדאָנער קהלה־צענטער אַ זאַמלונג פון יודישע קונסט - אַלטערטימליכקייטען, וואָס האָט געהערט צו דער „האָוויט־קאָלעקציע". די דאָזיגע קאָלעקציע, וואָס האָט זיך פערשאַפט אַ שם אין די קונסט־קרייזען, האָט געזאַמעלט אין משך פון פיל יאָהרען אַרטור האָוויט. די זאַמלונג ענטהאַלט אַ רייהע אַלטערטימליכקייטען פון דייטשלאַנד און האָלאַנד, וואָס שטאַמען פון 17־טען יאָהרהונדערט.

די רעגירונג מוז זאָרגען פאַר׳ן „קליינעם מענש"

די גאַנצע ווירטשאַפטס־פּאָליטיק מוז איבערגעאַנדערשט ווערען. - אַנשטאַט שטייער־עקזעקוציעס. זאָל מען בעסער זאָרגען, אַז דער סוחר און האַנדווערקער זאָלען האָבען פּרנסה

אָפּקלאַנגען פון דער פּוילישער פּרעסע

דער „איל. קוריער צאָדז." נוצט אויס די געלעגענהייט, וואָס די רעגירונג האָט נאָך נישט אָנגענומען קיין ענדגילטיגען בעשלוס וועגען דער נייער רעדוקציע פון די פּענסיעס פון די מלוכה־בעאַמטע, כדי ווידער אַמאָל אויפמערקזאַם צו מאַכען די מאַסגעבענדע ספערען, אַז נישט דאָס איז דער וועג פון פערזיכערען דאָס גלייכגעוויכט פון בודזשעט. די צייטונג מיינט, אַז דער וועג פון דערהאַלטען דאָס גלייכגעוויכט דאַרף נישט געהן דורך כסדר׳דיגע רעדוקציעס, דורך פערקלענערען וואָס אַמאָל מעהר די הוצאות, נאָר דורך זוכען וועגען צו פערגרעסערען די הכנסות.

„די ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק פון דער רעגירונג דאַרף נישט זיין קיין דעפענסיווע פּאָליטיק, נאָר דאָס דאַרף זיין אַ פּאָליטיק פון אַ ווירטשאַפטליכער אָפענסיווע. רעדוקציעס אַליין פיהרען נישט צום ציל. גלייכצייטיג דערמיט מוז די רעגירונג אָנגעמען אַ גאַנצע רייהע מיטלען צו פערגרעסערען די הכנסות פון דער מלוכה־קאַסע, ווענינסטענס זיי סטאַביליזירען". די צייטונג שטרייכט דערביי אונטער מיט דער גאַנצער קאַטעגאָרישקייט, אַז דאָס פערגרעסערען די הכנסות פון דער מלוכה דאַרף נישט פערשטאַנען ווערען אין דעם זין, אַז די עקזעקוציע־אָרגאַנען זאָלען אונטערנעהמען אַרבייטען, אַז מ׳זאָל אַרויספרעסען פון די בירגער וואָס מעהר שטייערען. דאָס נישט. פערקעהרט, די בירגער דערצאָהלען גענוג. נאָר צופיל. יעדער צאָהלט וויפיל ער קאָן, און טאַקע נאָך איבער די יכולת׳ן. ס׳איז נישט פאַרהאַן ביי די בירגער קיין טענדענץ נישט צו צאָהלען קיין שטייערען.

„דאַקעגען איז נויטיג אַן אַקציע איינצוהאַלטען די מלוכה־הכנסות דורך שוין איבער די געזעלשאַפטליכע הכנסות, דורך זאָרגען פאַר איינהאַלטען די פּריוואַטע איינקינפטען. אויב דער מלוכה־אוצר פערשטעהט, אַז דער שטייער־צאָהלער איז זיין קליענט און שפּייזער, אַז דער וואוילשטאַנד פון זיין קליענט איז דער יסוד פון זיין אייגענעם וואוילשטאַנד — דאַן וועט דער פּראָגראַם פון דער ווירטשאַפטליכער אָפענסיווע ווערען אַ ווירקליכקייט".

און וואָס זאָל בעשטעהן די ווירטשאַפטליכע אָפענסיווע?

„די רעגירונג מוז ביי איהר מעטוד קומען טראַכטען וועגען פערגרעסערן די צאָהלונגס־פעהיגקייט פון „קליינעם מענש" פון פויער, סוחר, האַנדווערקער, אָדער קאָלאָניסט. נאָר דער וואוילשטאַנד פון „קליינעם מענש", און נישט פון די קאַרטעלען, קאָנצערנען, מאָנאָפּאָלען און צענטראַלען, איז דער פונדאַמענט פון ווירטשאַפטליכען און פינאַנציעלען כח פון דער מלוכה. מ׳מוז ענדיגען מיט דער פּאָליטיק פון די קאַרטעלען און צענטראַלען!

די פּאָליטיק, וואָס שטרעבט צו פערשטאַרקען די קאַרטעלען און סינדיקאַטען, צו שאַפען צוואַנגס־סינדיקאַטען, רעגולירטע און פאַקטישע מאָנאָפּאָלען, קאָנצעסיעס און צענטראַלען, וואָס קאָנקורירען מיט פּריוואַטע, איז שעדליך. די דאָזיגע אַלע אָרגאַניזאַציעס פערשמעלערן די פּריוואַטע פערדינסט־מעגליכקייטען. די רעגירונג מוז זאָרגען פאַר די „ביזנעס" פון קליינעם מענש און אונטערשטיצען די דאָזיגע „ביזנעס" מיט אַלע מיטלען, וואָס זי האָט אין איהר רשות. די איינקויף־צענטראַלע נעמט צו דאָס ברויט ביי אַזויפיל און אַזויפיל פּראָווינצער סוחרים, דער „עקספּעדיציע־מאָנאָפּאָל" ביי אַזויפיל און אַזויפיל פּריוואַט־עקספּעדיטאָרען, דער תפיסה־וואַרשטאַט אַזויפיל און אַזויפיל האַנדווערקער, די קאַרטעלען אַזויפיל און אַזויפיל סוחרים. דאָס אייגענע איז בנוגע די שטאַטיסטישע אַמט מאָנאָפּאָל־אונטערנעהמונגען.

איבערהויפּט מוז ליקווידירט ווערען די גאַנצע פּאָליטיק פון סינדיקאַטען, צענטראַלען, קאָנצעסיעס און פּריוויליגיעס. אויף איהר אָרט מוז קומען אַ פּאָליטיק גראַד אין אַ פערקעהרטער ריכטונג.

די רעגירונג מוז אויך פיהרען אַ סיסטעמאַטישע אַרבייט כדי אויפצוהעבען די ווירטשאַפט דורך בעזייטיגען אַ רייהע מניעות, וואָס שטערען די דאָזיגע ענטוויקלונג. די דאָזיגע מניעות זענען: די צו הויכע מאָנאָפּאָל־פּרייזען, דער הויכער פראַכט־טאַריף, הויכע אָפּצאָהלען, הויכע קאַרטעל־פּרייזען. צו וואָלט מען זיך אויך נישט געדאַרפט פערטראַכטען וועגען איינפיהרען „פרייע יאָהרען פון שטייערן" פאַר נייע פאַבריקען און וואַרשטאַטען. ד.ה. אַז מ׳זאָל בעפרייען פון שטייערן נייע איינטערנעהמונגען אויף אַ געוויסער צייט, מ׳זאָל פאַרצעלירען באָדען אויף אַ ברייטען מאַסשטאַב, [illegible] צו בויען הייזלעך פאַר בילינע פּרייזען — אָט דאָס זענען אין קורצען די הויפּט־שטריכען פון דעם נייעם אָפענסיווע־פּראָגראַם, וואָס די רעגירונג דאַרף אַרויסבריינגען. כדי דאָס צו דערגרייכען מוז די גאַנצע ווירטשאַפטס־פּאָליטיק פון דער רעגירונג פעראיינהייטליכט ווערען און זי מוז קאָנצענטרירט ווערען אין די הענד פון פינאַנץ־מיניסטער.

מצד די יודישע ווירטשאַפטליכע קרייזען האָט מען זינט אַ רייהע יאָהרען געמאָנה׳ט דאָס אייגענע. דער „אילוסטראָוואַני קוריער" איז גאָרנישט מחדש. אפשר אָבער וועט מען זיך צו דער שטימע פון קאָנצערן־אָרגאַן גיכער צוהערען?

אויפגעגעסען געוואָרען דורך מענשען־פרעסער

מענשען לייענען, אָדער זעהען אַמאָל אין די קינאָס אַ בילד, וואָס דערצעהלט וועגען קאַניבאַלען, וואָס כאַפּען אַ ווייסען מענשען, אָדער גלאַט עמיצען פון אַן׳אַנדער שבט און פּראַווען אַ יום־טוב׳דיגע צערעמאָניע אין דער צייט, ווען זיין פלייש בראָט זיך, אָדער קאָכט זיך אין אַ גרויסען קעסעל. די לעזער, אָדער צושויער גלייבען נישט. זיי געחען מיט׳ן גאַנג, אַז דאָס זענען בבא־מעשיות.

אָט איז ערשט נישט לאַנג צוריק פעסטגעשטעלט געוואָרען אַזאַ פאַל:

דער דייטשער סוחר העלמוט באַום האָט אינדער ווילדערניש געהאַט אַ גאָלד־גרוב. ער איז אַהין געפאָהרען אין בעגלייטונג פון 11 קאַפּינאַלען, וואָס האָבען זיך אָביסעל אויסגעאיידעלט און פערלוירען דעם אַפּעטיט פאַר פלייש. באַום און צעהן פון זיינע מענשען זענען געפאַנגען געוואָרען פון די קוקאַ־קוקאַס (קאַניבאַלען) און אַלע זענען זיי אָפּגעבראָטען געוואָרען אויף אַ ריזיגען פייער. איינער בלויז פון די צוועלף האָט זיך דורך אַ נס געראַטעוועט, אַנטלאָפען צו אַ ישוב און דערצעהלט וועגען דעם שרעקליכען פערברעכען, וואָס די קאַניבאַלען זענען בעגאַנגען געגען זיינע צעהן חברים און דעם דייטשען גאָלד־סוחר באַום.

די קוקאַ קוקאַס זענען אַ ווילדער שבט, וואָס שטאַמט פון די פּאַפּואַנער מענשען־פרעסער. זיי האָבען געלויערט אויף דעם דייטשען סוחר חדשים לאַנג ביז זיי האָבען איהם געכאַפּט. זיי האָבען איינמאָל געזעהען באַום׳ן און ער איז זיי אַזוי געפעלען געוואָרען, אַז זיי האָבען איהם געזוכט און נאָכגעשפּיאָנירט די גאַנצע צייט, זינט ער איז דאָס ערשטע מאָל געווען אין זייער געגענד צו בעקוקען זייער גאָלד־מינע.

באַום אַליין האָט דוקא געוואוסט, אַז ער געהט אין אַ געגענד, וואו עס זענען דאָ קאַניבאַלען. אָבער ער האָט זיך איינגערעדט, אַז דערפאַר וואָס ער איז אַזוי ריזיג געבויט און אַזאַ קרעפטיגער מענש, קוקען אויף איהם די קאַניבאַלען, ווי אויף אַ האַלבען גאָט און זיי וועלען נישט וואַגען איהם שלעכטס צו טוהן.

ער האָט שוין אַפילו איינמאָל מיט זיי געגעסען ביי זייער פייער. דעמאָלט איז די סעודה בעשטאַנען פון ווילדע חזירים. דעמאָלט האָט ער געזעהען, אַז זיי טיילען איהם צו כבוד און ער האָט געמיינט, אַז וועלען שטענדיג האָבען דרך ארץ פאַר איהם.

בעריהמטער סקולפּטאָר נחום אַראָנסאָן

וועגען מעדעם־סאַנאַטאָריע

וואַרשע (י.ט.א.) זייענדיג אין וואַרשע האָט דער גרויסער יודישער קינסטלער נ. אַראָנסאָן צוו. אַנד. בעזוכט אויך די מעדעם־סאַנאַטאָריע אין מיעדזשעשין. ביים געזעגענען זיך האָט דער קינסטלער אַריינגעשריבען אין בעזוכער־אַלבום אין פראַנצויזיש: „איך בין אַזוי טיף גערירט. אַז איך בין נישט אימשטאַנד אייך אויסצודריקען מיין ענטוזיאַזם פאַר אַלץ. וואָס איך האָב געזעהען אין אייער העררליכער אינסטיטוציע. מיין אָנערקענונג אייך פאַר דער גרויסער פרייד. וואָס איך האָב דאָ איבערגעלעבט און וועלכע איך וועל קיינמאָל נישט פערגעסען. מיט מיין גאַנצען האַרצען בין איך מיט אייך".

אויף יודיש האָט דער קינסטלער צוגעגעבען: „טייערע קינדערלעך. הגם איך פערלאָז אייך, בלייב איך דאָך שטענדיג מיט אייך"

דער „אונגעקרוינטער קעניג פון יודען"

אַזוי רופט אַן סמוטס דעם ד״ר ווייצמאַן

געזעגענונגס־באַנקעט לכבוד ד״ר ווייצמאַן פאַר זיין אָפּפאָהר פון דרום־אַפריקאַ

קאַפּשטאַט (י. ט. א.) אויף דעם אָבשידס־באַנקעט, וואָס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען לכבוד דר. חיים ווייצמאַן פאַר זיין פערלאָזען דרום־אַפריקאַ האָט דר. ווייצמאַן אין זיין רעדע ערקלערט צוו. אַנד.:

די שוועריגקייטען, וואָס האָבען זיך אין ארץ־ישראל אָנגעהויבען מיט די אומרוהען פון אויגוסט 1919, נאָך וועלכע עס איז געקומען די בעקאַנטע סעריע אויספאָרשונגען, קאָמיסיעס און „ווייס־ביכער", זענען נאָך ביז־איצט נישט איינגאַנצען ליקווידירט געוואָרען. הגם עס איז שוין אַריבער הזכר אַ יאָהר צייט זייט עס איז פערעפענטליכט געוואָרען דער בריף פון פרעמיער מאַקדאָנאַלד (פון 13־טען פעברואַר 1931), וואָס האָט ענטהאַלטען אַן׳אויטאָריטאַטיווע אינטערפּרעטאַציע פון פּאַספילד׳שען „ווייס־בוך" און אַ רייהע קאָנקרעטע צוזאָגען וועגען פערלייכטערן דעם ארץ־ישראל־אויפבוי, דאָך איז מיט בעדויערן פעסטגעשטעלט ווערען, אַז ביז־איצט איז געטאָן געוואָרען זעהר ווייניג אויסצופיהרען די צוזאָגען פון דעם דאָזיגען דאָקומענט, אדרבה, איך האָב מורא, אַז אין דער נאָהענטער צוקונפט וועלען מיר מיט דער גאַנצער קראַפט מוזען בעקעמפען נייע שוועריגקייטען. אין דעם דאָזיגען קאַמף וועלען מיר אָבער האָבען אַ שטאַרקען אונטערשפּאַר אין דעם בעוואוסטזיין, אַז די עקאָנאָמישע לאַגע פון ארץ־ישראל און דער מאָראַלישער מצב פון ישוב זענען געזונד און פעסט. מיר ווייסען, אַז מיר שטעהען אויף אַ פעסטען יסוד, איך בין איבערצייגט, אַז די געזונדע יסודות פון ישוב וועלען מוזען אויסאיבען זייער השפּעה אין דער פּאָליטישער ספּערע.

מיט אַ שווער געפיהל נעמען מיר אויף די קלאַנגען וועגען דעם גייעם ארץ־ישראל־בעריכט. עס ליגען אונז נאָך דערביי אַלעמען אין זכרון די [illegible] איבערלעבונגען, וואָס מיר [illegible] געהאַט אַרום דעם סטימפּסאָן־[illegible] מיר האָבען געהאָפט, אַז עס [illegible] דאָס דונקעלע קאַ־[illegible] די בייזע בעריכטען, פון [illegible] סטימפּסאָן־בעריכט מיט [illegible] פּסייראַ־וויסענשאַפטליכע מסקנות דער לעצטער. עס שיינט אָבער, אַז עמיק איז שטאַרק בעזאָרגט, דאָס ארץ־ישראל זאָל כסדר געהאַלטען ווערען אין אַ מצב פון צערודערונג און אומרוהיגקייט דורך דער כסדר׳דיגער פערעפענטליכונג פון בעריכטען פון דעם מין. דער אַלגעמיינער גרונדשטריך פון אָט די אַלע בעריכטען אין די אייביגע אונטערשטרייכונג פון דעם פאַקט, וואָס מיר אַלע ווייסען זעהר וואויל, ארץ־ישראל איז אַ קליין לאַנד.

אָבער אַלע ווייסען דאָך אויך פונקט אַזוי וואויל, אַז מיר געהען נישט בויען אונזער היים אויף וועמעס עס איז רוקען. די אַראַבער דאַרפען דאָך נישט פאָדערן קיין שום געגען אונז. זיי האָבען זייערע נאַציאָנאַלע היימען, וואָס ציהען זיך פון פּות ביז׳ן אינדישען אָקעאַן. און דאָס אַלץ, וואָס מיר פאָדערן, איז דאָך בלויז, אַז מען זאָל אונז לאָזען בויען אונזער אייגענע היים.

מען חוזר׳ט מיט אונז כסדר איין די סוגיא, אַז ארץ־ישראל איז אַ קליין לאַנד. דער אמת איז דאָך אָבער, אַז בעת עס איז איינגעשטעלט געוואָרען די פּאָליטיק פון דער נאַציאָנאַל־היים, איז ארץ־ישראל און עבר־הירדן געווען איין אומצוטיילבאַרע איינהייט. אויב עס וואָלט נאָך אַזוי געווען ביז אויף הייַנטיגען טאָג, וואָלט דאָך באמת קיין שום שוועריגקייט נישט געווען אין געביט פון דער פּאָליטיק פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים. עבר־הירדן איז כמעט אַ ליידיג לאַנד און איז געאָגראַפיש און היסטאָריש דאָס נאַטירליכע הינטערלאַנד פון ארץ־ישראל אָבער טאַקע דאָס נאַטירליכע הינטערלאַנד איז פערשלאָסען פאַר יודען מחמת מאָטיוען, וואָס זענען געגנעריש צו דער ציוניסטישער פּאָליטיק. מיר בעאיינשפּרוכען דאָס רעכט צו קומען אין דעם דאָזיגען לאַנד און גורם זיין צו ענטוויקלונג אין צוזאַמענאַרבייט מיט זיין בעפעלקערונג.

מיר גלויבען, אַז מיר האָבען כל פריינד אין ענגלאַנד. האָט דר. ווייצמאַן געענדיגט. מיר גלויבען, אַז אונזערע פריינד זעהען איין די גערעכטיגקייט פון אונזערע פאָדערונגען, וועלכע וועלען אויך פריהער צי שפּעטער געפינען אומעטום דאָס פולע איינזעהען. דער נייער הויך־קאָמיסאַר פון ארץ־ישראל איז אַ מאַן פון גערעכטיגקייט און פערשטענדניש, וואָס גלויבט אויפריכטיג, אַז די ענערגיע אין שטאַנדהאַפטיגקייט בצד די יודען וועט מוזען מנצח זיין.

נאָך דער רעדע פון דר. ווייצמאַן האָט גענומען אַ וואָרט דער פּרעזעס פון קרן־היסוד־קאָמיטעט אין קאַפּשטאַט אייזיק אָכבערג, וועלכער האָט אויסגעדריקט די דאַנקבאַרקייט פון דרום־אַפריקאַנישען יודענטום פאַר דר. ווייצמאַן און זיין פרוי.

גענ. סמוטס האָט אין זעהר וואַרימע ווערטער בעגריסט דעם דר. ווייצמאַן, בעצייכענענדיג איהם אַלס „דעם אונגעקרוינטען קעניג פון יודען".

דר. גאָלדשטיין, וועלכער האָט צוזאַמען מיט דר. ווייצמאַן געפיהרט די קרן־היסוד־קאַמפּאַניע אין דרום אַפריקאַ, האָט גערעדט וועגען דעם גלענצענדען ערפאָלג פון דער דורכגעפיהרטער אַקציע. הגם די אַקציע איז געווען די שווערסטע פון אַלע, וואָס זענען ביז־איצט געפיהרט געוואָרען אין דעם לאַנד. דאָך איז זי הן מאָראַליש הן מאַטעריעל געווען די צומייסטען איינגעבעבענע.

אויפ׳ן באַנקעט זענען נאָך אַרויסגעטרעטען אַנדערע רעדנער, צוו. אַנד. מאָריס אַלעקסאַנדער, דר. באַרק און דעפּ. קענטורידש.

געזעגענדיג זיך לסוף מיט דעם דרום־אַפריקאַנישען יודענטום, האָט דר. ווייצמאַן אויסגעדריקט זיין טיפע פּעוּעהרונג פאַר דער אָפּפערוויליגקייט און איבערגעבענקייט, וואָס די דרום־אַפריקאַנישע יודען ווייזען אַרויס פאַר ארץ ישראל. דר. ווייצמאַן דריקט אויס די צופרידענקייט, ד.ה. די פיהרער פון דרום אַפריקאַנישען יודישען ישוב ה״ה גיטלין און דר. ברודא וויילען אין ארץ־ישראל. פון וואַנען זיי וועלען מיטברענגען איינדרוקען גוטע גרויסען וועגען די יודישע דערגרייכונגען אין פּאַלעסטינע. פערענדיגענדיג זיין אָבשיעדס־וואָרט, לויבט דר. ווייצמאַן די ענערגיע און איבערגעבענקייט פון דר. גאָלדשטיין וועמעס אַרבייט האָט אַזוי שטאַרק גורם געווען צום ערפאָלג פון דער קאַמפּאַניע אין דרום־אַפריקאַ.

אין לעצטען טאָג פאַר׳ן אָבפאָהר פון דרום־אַפריקאַ זענען דר. ווייצמאַן און דר. גאָלדשטיין אויפגענומען געוואָרען אויף אַ געזעגענונגס־פריהשטיק דורך גענעראַל סמוטס און זיין פרוי.

ווי אַזוי מען צושיסט אייז־בערג

ביים אונטערגאַנג פון „טיטאַניק", וואָס איז ווי בעוואוסט געווען [illegible] אַן׳אייז־קריע, האָט מען איינגעפיהרט אויפ׳ן ים אַזעלכע אייז־פּאַטרולען, וואָס צושיסען די אייז־קריעס אויפ׳ן ים. אונזער בילד שטעלט פאַר אַזאַ סצענע, ווי אַן׳אייז־באַרג ווערט צו שאָסען.

געשלאָסען דעם קאָרינטער קאַנאַל פאַר׳ן שיפען־פערקעהר

צוליב אַן׳ערד־רוק איז דער קאָרינטער קאַנאַל אין גריכענלאַנד [illegible] פאַר׳ן שיפען־פערקעהר.

לאָדז
19 מאַי 1932
דאָנערשטאָג,
י"ג
אייר תרצ"ב
פ' אמור

טאָג-כראָניק

פלייש ווערט טייערער

(§) נעכטען איז פאָרגעקומען די זי-צונג פון דער צעניק-קאָמיטע און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו הע[כ]ערען דעם פרייז פון פלייש אויף 12 פראָצ. צוליב דער קאַטעגאָרישער פאָדערונג פון די קצבים, איז הכסט וואַרשיינליך אַז קעלבערן פלייש וועט געהעכערט ווערען אויף 15 פראָצ. דער ענין וועט היינט ענדגילטיג ערלעדיגט ווערען אויף דער מאַגיסטראַט-זיצונג.

קאָרפאַנטי אין לאָדז
אויפ'ן צוזאַמענפאַהר פון די "באַרעקעס"

(§) אין קרייז-צוזאַמענפאָהר פון די באַרעקעס, וואָס קומט פאָר זונטאָג דעם 22 ה. ח. אין קריסטליכען פאָלקס-הויז (פּושעיאַזד 34) וועט זיך בעטייליגען סענאַטאָר וואָיטשעך קאָרפאַנטי.

וואָס טויגען די הנחות
אַז ס'איז שוין נישטאָ וואָס צו נעמען

(א) נעכטען איז אין דער פינאַנץ-קאַמער אונטער'ן פאָרזיץ פון גאַמשעלניק יוזעף שוראָרסקי, פאָרגעקומען אַ קאָנ-פערענץ מיט די פאָרשטעהער פון דער האַנדעלס- און האַנדווערק-קאַמערן און פון פערשידענע סוחרים, אינדוסטריעלע-און האַנדווערקער-פעראיינען. דער ציל פון דער קאָנפערענץ איז געווען צו קענען די פּערזאָנעלע מיט דער נייער פּעראָרדענונג פון פינאַנץ-מיניסטער בנוגע די הנחות פאַר'ן פערקלענערן דעם איינ-זאַץ-שטייער און די אויסטייטשונגען, וואָס וועגען דעם געמאַכט דורך די שטייער-אָרגאַנען.

די פאָרשטעהער פון די סוחרים-אָר-גאַניזאַציעס האָבען אָנגעוויזען, אַז די הנחות פאַר צאָהלען פערלענגערטע שטייערן זענען גאָר קיין הנחות נישט, ווייל פיל סוחרים און האַנדווערקער קען מען שוין סיי ווי גאָרנישט נעמען. אין דער צייט ווען אין יאָהר 1931 האָבען זיך די אומ-זאַצען פערקלענערט ביז אַ מינימום, זע-נען די אויסמעסטונגען פון די שטייער-אַמטען גאָר געשטיגען. און ווען נישט מ'שטיינט געזאָגט די הנחה, וואָס מ'צע-לעגט די שטייערן אויף ראַטעס וואָלטען די בעקוועסטראַטאָרען גערויבט צוגע-מען די גאַנצע סחורה און דאָס וואָלט אייך נישט געווען גענוגענד.

גאַמשעלניק שוראָרסקי האָט צום סוף צוגעזאָגט זיך צו פּעראינטערעסירען מיט אַלע אַרויסגערוקטע פאָדערונגען פון די פעראַמעלטע.

אַפּגעשאַפט צוגאָב-פּענסיעס פון די קאָמונאַלע בעאַמטע

(ב) די אויפזיכטס-מאַכט האָט צוגע-שיקט אַ פּעראָרדנונג דעם מאַגיסטראַט אין שייכות מיט'ן ענדערען די פּענסיעס פון די קאָמונאַלע בעאַמטע.

די ענדערונג וועט פאָרקומען אָהן אַ פּריהערדיגער קינדיגונג, דער אַנגעשטעל-טער, וואָס וועט נישט צופרידען זיין דערמיט, וועט ווערען אויפ'ן סמך פון אוסטאַוו פון 15 מערץ ה. י. געקינדיגט. לויט'ן נייעם אוסטאַוו וועלען נאָר בעקומען די צוגאָבען צו די פּענסיעס אויף וואַ'ינונגען פאָלגענדע אַנגעשטעלטע: לעהרער, שול-דירעקטאָרען און פיהרער פון אַבראַנקעס. די הוספה איז נישט קיין שטענדיגע, נאָר וועט בעשטימט ווע-רען צו יעדען בעזונדער.

פאַבאָר פון יאָהרגאַנג 1911

היינט דאָנערשטאָג דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער קאָמיסיע נומער 1, די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט:

g. (grz. ביז ענדע) s

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2 — די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4 קאָ-מיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט:

l. !, p.

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (אַלעי קאָשטשושקי 21) דאַרפען זיך שטעלען די פאַבאָראָווע פון 1910 פון דער קאַ-טעגאָריע "ב", וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן

d. g, i, j, k, o,

צו דער פאַבאָר-קאָמיסיע דאַרף מען מיטברענגען אַ פּערזענליכען דאָקומענט, אַ פּאַס אָדער אַן אַנדער דאָקומענט, אַ רעגיסטראַציע-צייגניש פון מאַגיסטראַט און אַ שול און פאַר-צייגניש.

אויך די קאַטעגאָריע "פ" מוז מיט-ברענגען אַ פּערזענליכען דאָקומענט.

Lykro Zaprawa do podłóg
Erdalin
daje piękny połysk

פערמאַכטע קעלער-בעקערייען
וועלען צוריק געעפענט ווערען

(אג) דער לאָדזער וואָיעוואָדע האָט נעכטען אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון האַנדווערקער ווענען די פערחתמ'עטע בע-קערייען אין קעלערן.

אין דער דעלעגאַציע האָבען זיך בע-טייליגט און נאָמען פון ראַט פון די האַנדווערקער-קאַמערן וויצע-פּרעזעס היים ראָסנער, פון דער לאָדזער האַנד-ווערקער-קאַמער פּרעזידענט זאַוישיצקי, ראַטמענער מאַרמינסקי און ד"ר גאַשין און פון בעקער-צעך פרעז. פראַנגשטעטער

די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען אויפ'ן פאַקט, וואָס אין לאָדז זענען פערמאַכט געוואָרען צוועלף בעקערייען. נאָר צוליב דעם אַליין, וואָס זיי געפינען זיך אין קעלערן און דאָס איז געשעהן אויף דער פּעראָרדנונג פון מאַגיסטראַט.

די דעלעגאַציע האָט געבעטען, אַז דאָס שליסען די בעקערייען זאָל אָפּגעלעגט ווערען אין די, וואָס זענען שוין פער-מאַכט געוואָרען, זאָלען צוריק ווערען געעפענט.

דער וואָיעוואָדע האָט צוגעזאָגט זיך דעלעגאַציע אַקעגענצוקומען און אַלע ענינים. די בעזיצער פון די פערמאַכטע בעקערייען דאַרפען זיך ווענדען מיט אַ בקשה אין דער וואָיעוואָדשאַפט, וועלכע וועט אינדיווידועל בעטראַכט און גינסטיג ערלעדיגט ווערען.

10 יעהריגער יובילעאום
פון אנשליסען שלעזיען צו פוילען
וועט אין לאָדז געפייערט ווערען מיט גרויס פּאַראַד

דער קאָמיטעט צו פייערן דעם צעהן-יעהריגען יובילעאום פון אַנשליסען שלע-זיען צו פוילען האָט אויף נעכטען צו-נויפגערופען אַ פּרעסע-קאָנפערענץ, אויף וועלכע דיר. סאַמבאָרסקי האָט געשערט פאַר די פערזאַמעלטע פרעסע-פאָרשטע-הער וועגען דער בעדייטונג פון דער פייע-רונג, אַפּעלירענדיג צו דער געזעלשאַפט אַרן אונטערשייד פון רעליגיע און נאַ-ציאָנאַליטעט זיך אַקטיוו צו בעטייליגען אין דעם גרויסען נאַסען-צוג. וואָס וועט איינגעאָרדענט ווערען דעם 19 יוני פון דער קאַטעדרע צום קאָשטשושקי-רענק-מאַל.

דיר. סאַמבאָרסקי האָט גלייכצייטיג געשערט וועגען די פויליש-ראַנציגער בערינגונגען און אָנגעוויזען, אַז עס איז אַ פערברעך אין אינצייגען מאַמענט צו פאַהרען פון פוילען אין די ראַנציגער זומער-וואוינונגען, ווי צאָפּאָט א. אַ.

פון די רינג-קאַמפּצן

די נעכטיגע רינג-קאַמפען אין צירק האָבען געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען. קראַוזער — אַלוועירא און אָרלאָוו — האָלבואַ'ן אָהן רעזולטאַט.

סאַנט-מאַרס בעזיגט גאָמאָלאַ'ן אין דער 4 מינוט, און קאַלעף — שביערמאַנ'ן אין דער 3 מינוט.

דער שטאַרק פערביסענער קאַמף צווי-שען די צוויי טיטאַנען מאַרנאַ און אַק-וואַן, האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נצחון פון מאַרנאַ'ן, וועלכער האָט קאַוואַנ'ען בעזיגט אין דער 22 מינוט דורך אַ רו-לאַדע און אַ נעלסאָן.

צום סוף האָט דער ריכטער געמאָלדען אַז עס איז אַרויסגערופען געוואָרען צום רינג-קאַמף טורניר, דער בעריהמטער אַט-לעט גאַרקאַוויענקאָ, וועלכער קומט שוין מאָרגען צו פאָהרען.

היינט קעמפען: אַלוועירא — קאַוואַן, קראַוזער — אָרלאָוו, שטשערבינסקי — סאַנט-מאַרס, מאַרנאַ — קאַלעף און גאַר-קאַוויענקאָ — מאַרטינאָוו.

לומנט מלחמה צוליב אַ שטיקעל ברויט

(§) דער 56-יעהריגער אַרבייטסלאָ-זער וועבער שמואל לאַודער פון וואָלאָר-ניאַ 45 איז נעכטען פריה אַוועק אין פאַבריק אויף קאָנאָפּניצקאַ 5 האָפענדיג צו בעקומען דאָרטען אַרבייט. צווישען לאַודער מיט די דאָרט שטעהענדע אַנ-דערע אַרבייטסלאָזע איז אויסגעבראָכען אַ געקריגעריי, פון וועלכען ל. איז אַזוי צושלאָגען געוואָרען, אַז מ'האָט צו איהם געמוזט אַרויסרופען די נגלע הילף.

פון לאָדזער האַנדעלס-געריכט

פירמע באַרנשטיין רעגולירט

(ס) דער פירמע "ברידער באַרנשטיין" געשעפט פון עלעקטרישע מאַטעריאַלען אויף פּעטריקאָווער 122, איז מיט אַ צייט צוריק ערקלערט געוואָרען אַלס באַנ-קראָט. שפּעטער האָט באַרנשטיין פאָרגעלעגט די קרעדיטאָרען צו רעגולי-רען די חובות אויף 10 פּראָצ. צאָהל-באַר אין 4 ראַטעס. היות דער רוב קרע-דיטאָרען האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דער רעגולאַציע, האָט דער ריכטער קאָ-מיסאַר דעם אויסגלייך בעשטעטיגט.

דאָס געריכט האָט זיך אָבער אָפּגע-זאָגט צו בעשטעטיגען דעם אויסגלייך, וועלכע חובות, וואָס גרייכען 158.522 זל. אין אַקטיוואַן אויף אַ סומע פון 42 טויזענד זל. אין די סומע פון דער רע-גולאַציע אַ צו קליינע.

דאָס אַפּעלאַציע-געריכט, און וועל-כען באַרנשטיין האָט פאָרגעלעגט דעם אורטייל פון לאָדזער געריכט איז אָבע-געגען אין אַ אַנדער מיינונג און האָט דעם אויסגלייך בעשטעטיגט. די ערשטע ראַטע דאַרף געצאָהלט ווערען דעם 5 אויגוסט.

* * *

בנימין גוטער האָט בשעתו בעקומען אַ נאַ-זאַר און שפּעטער פאָרגעלעגט די קרעדיטאָרען צו רעגולירען אויף 70 פּראָצ.

אַ טייל פון די קרעדיטאָרען איז אָבער געווען געגען אויסגלייך און זיי האָבען אַרייגעגעבען אַ אַפּעלאַציע, דאָס געריכט האָט רעדיבער דעם אָפּמאַך נישט גע-וואָלט בעשטעטיגען. איצט האָבען די קרעדיטאָרען זיך פעראייניגט און אַלס ערגאַנצונגער סינדיק איז אויסגעקלי-בען געוואָרען אַדוו. אַפּטערגוט. דאָס גע-ריכט האָט בעשטעטיגט דעם קרעדי-טאָרען-פעראיין.

דער'הרג'עט אַ מענש צוליב אַ ביסעל היי.
דער מערדער אַרעסטירט

(§) וואָלאַדיסלאַוו גאָוואַק, אַ ענוואוי-נער פון דאָרף גראַדזעמיש, האָט אַרויס-געהענגט נעכטען אין דער פריה בע-מערקט ווי אַ פערשוין שטעהט אויף זיין לאַנקע און שניידט היי. גאָוואַק האָט נישט לאַנג געטראַכט, אַרויסגענומען דעם רעוואָלווער און מיט איין שאָס אוועקגעלעגט דעם פערשוין אַ טויטען.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, איז דער דערהרג'עטער ראַטאַן רזשעפּעצקי אַן אָרימער פויער פון זעלבען דאָרף. דער מערדער איז אַרעסטירט.

שוין ערשינען
דער צווייטער נומער
פון לאָדזער
"פאַמיליען-בלעטער"
אילוסטרירטער געזעלשאַפטליכער
ליטעראַרישער פ מיליען-זשורנאַל
פרוכטיג אַרויסגעגעבען! ● הערליכע איל[ו]סטראַציעס!
דער זשורנאַל איז צום פערקויף אין אַלע צייטונגס-קיאָסקען.
פרייז פון אַ נומער 25 גראָשען

יובילעאום פון אַ לאָדזער זשורנאַליסט

היינט פייערט רעדאַקטאָר פאָלקמאַן פון דער "נייער לאָדזער צייטונג" דעם יובילעאום פון זיין 25-יעהריגער זשור-נאַליסטישער אַרבייט.

דער יובילאַר האָט גרויסע פערדינס-טען פאַר דער ענטוויקלונג פון דער דייט-שער פּרעסע אין לאָדז און איז זעהר צעליבט ביי דער דייטשער בעפעלקערונג אין לאָדז. דעם חשוב'ן דייטשען פּובלי-קאַנט ווינשען מיר נאָך לאַנגע יאָהרען פון פרוכטבאַרער אַרבייט.

בערויט[ ]
אין מיט[ ]

(א) אויף [ ]
פערשוין בעפאַלען [ ]
און פערשטימענדיג [ ]
אַ מילעל, האָבען [ ]
אַ נאָלדען האַנד-[ ]
וואָרען. אויף די [ ]
לעגע איז אַנגעקומע[ן]
האָט די הברה-לעיי[ ]
פיהרט און קאַמינסק[י]
יאַן וויטקאָווסקי. [ ]
און וואָלאַדיסלאַוו [ ]
בעשטימט וואָיוו-[ ]

גוט גערעכ[ט]
תבו[ ]

(§) דאָס שטעהן [ ]
מע טעג האָט גע[ ]
קונג אויף די פעלד[ ]
לאָדזער וואָיעוואָדש[ ]
הויז-יאָהר אויף אַנט[ ]

ראַדי[אָ]

דאָנערשטאַג, [ ]

לאָדז (233.8) 1145
איבערזיכט, 11.58 [ ]
פּראָגראַם, 12.10 פליס[ ]
נישער שול-פריהמאָרג[ן]
שאָוער פילהאַרמאָני[ע]
3.50 פּראָגראַם פ[אַר]
לעקציע פראַנצויזיש,
5.10 פאָרטראַג. [ ]
נאָכמיטאָג-קאָנצערט [ ]
וואַרשאַווער פידעל-קו[ ]
ליסטען, 6.50 פ[ ]
לאָדזער פּאַסט-קאַסטען
קאַלענדאַר, טעאַטער-[ ]
ראַם אויפ'ן נעכסטען [ ]
ניקאַט פון דער לאָדזע[ר]
אינדוסטריע-קאַמער, 45[ ]
זשורנאַל. — 8. פּעליעט[ ]
מוזיק פון ראַדיאָ-[ ]
האַרך-שפּיל פון ווילנ[ע]
גע צום ראַדיאָ פּרע[ ]
ווצטער - קאָמוניקאַט.
מוזיק.

קאָמוני[קאַטען]

ציוניסטיש-רעוויזי[אָניסטישע]
"מנורה", אל. קאָ[ ]

היינט, דאָנערשטאָג [ ]
9 אָוונד קומט פאָר [ ]
קאַל אַ רעפעראַט פון [ ]
לינסקי א. ד. ט. "אייר[ ]
דער פּראָלעטאַנט ווע[ ]
אין אונזער שטאָט אָלס[ ]
ביסטע קענער פון דער [ ]
אין ארץ ישראל [ ]
רען פּאָרום בעריהרען [ ]
די א"י-אינדוסטרי ווי [ ]
קייט פון דער תוצרת [ ]
טוונג. איינגאַנג פריי.

שבת דעם 21. אַזייגע[ר]
דענט איין די טוריסטיש[ע]
שאָפּט-סעקציע ביי "מנ[ורה]"
אין דער אינדוסטרי-אוי[ ]
דער "ווידזעווער מאַנופ[ ]
פונקט פּינקטליך 9.15
קיטשינער 54.

די נאַטור איז אומגערעכט און גרויזאַם צו דער פרוי

אינטערעסאַנט בוך איבער דער פרויען-פראַגע אין סאָוויעט-רוסלאַנד. — דאָס בוך הייסט: "די ביאָלאָגישע טראַגעדיע פון דער פרוי" און איז געשריבען פון אַ סאָוויעטישן געלעהרטן. — וואָס דאָס בוך זאָגט וועגען די פערשידענע פעריאָדען אין דער פרוי'ס לעבען.

II

פּראָפעסאָר נעמילאָוו שילדערט, ווי אַזוי די מענסטרואַציע ווירקט אויף פערשידענע בעשעפטיגטע פרויען. ער זאָגט: "אַ קאָנדוקטאָרין פון טראַמוויי גיט אייך אין דער צייט נישט דעם בילעט, וואָס איהר דאַרפט, און פּלאָנ-טערט זיך אין רעכנונג, ווי געניט זי זאָל נישט זיין אין איהר פאַך. ביי אַ מאַשינעסטין אין אַ ביוראָ טרעפען נישט די פינגער אויף די געהעריגע קלאַווי-שען פון דער שרייב-מאַשין; זי אַר-בייט לאַנגזאַמער, ווי געוועהנליך, און ווי זי זאָל זיך נישט בעמיהען, פאַלען ביי איהר אַרויס ווערטער פון טעקסט, און עס גיט זיך איהר נישט איין ריכ-טיג אַריבערצוטראָגען די ווערטער. די שטימען פון זינגערינס פערלירען אין דער צייט זייער קלינגעוודיגקייט און שטאַרקייט א. אַז. וו.

איבער די דערמאָנטע צוויי פּעריאָ-דען זענען נאָך גאָרנישט אין פערגלייך מיט דעם דריטען פּעריאָד, ד. ה. מיט דער צייט, ווען די פרוי ווערט ווייב און מוטער. דאָס, זאָגט נעמילאָוו, איז עפּעס אַזוינס, וואָס קיין שום מאַן קאָן זיך נישט פאָרשטעלען און דערפאַר טאַקע איז דער מאַן אַזוי ווייניג סימ-פּאַטיש צו דער שוואַנגערער פרוי, צו די שוידערליכע געבורטס-ווייען און צו די שווערע זויג-פליכטען. גראָד אין דער צייט, אין וועלכער דער מענש, בכלל גערעדט, דערגרייכט זיין פולע רייפ-קייט, די העכסטע שטופע פון פיזישע און גייסטיגע פעהיגקייטען, גראָד אין אָט די דרייסיג פערציג יאָהר, האָט די נאַטור בעשטימט, אַז די פרוי זאָל גע-וואָרפען ווערען אויף כוואַליעס פון יסורים, ליידען, אָנשטרענגונג און פער-נומענקייט, פון וועלכע דער מאַן איז אַבסאָלוט פריי. דאָס אַליין איז גענוג צו ווייזען, ווי "גרויזאַם" די ביאָלאָגיע איז בנוגע דער פרוי.

די פירטע פּעריאָדע פון דער פרוי הויבט זיך אָן פון דער צייט, ווען איהר געשלעכטליכע פונקציע לאָזט זיך אויס. ד. ה. ווען זי קאָן מעהר נישט האָבען קיין קינדער. דאָס איז אין די יאָהרען צווישען 45 און 50. צוליב געשלעכט איז נישטאָ דער מענש. זאָגט פּראָפעסאָר נעמילאָוו איז קלאָר, אַז ווען דאָס גע-שלעכטס-לעבען פון דער פרוי הערט אויף, הערט אויך זי אַליין אויף צו לעבען, צו זיין מענש. זאָגט טאַקע דער סאָוויעטישער פּראָפעסאָר, אַז אָט די פעריאָדע איז אייגענטליך נישט מעהר, ווי אַ שטאַרבען, אַ דירעקט געהן צום טויט. געוויס לעבט אויך דער מאַן ניט אייביג, בעמערקט פּראָפעסאָר נעמילאָוו, אָבער אַזוי ווי זיין געשלעכטס-פעהיג-קייט האַלט אָן אַ סך לענגער, אַמאָל אַפילו ביז 80 און 90 יאָהר, איז אויך זיין גייסט פעהיג צו זיין אַקטיוו און שעפעריש אַ פיל לענגערע צייט, ווי די פרוי. אין יעדען פאַל, זאָגט ער, איז עס דאָך אַ פאַקט, אַז מענער האַלטען אָן די יונגשאַפט אַ סך לענגער, ווי די פרוי. איז דאָס ווידער אַ סימן, וואָס פאַר אַן אַכזר'טע די נאַטור איז צו דער פרוי, און ווי פריינדליך זי איז צום מאַן.

צו וואָסערע אויספיהרען קומט פּראָ-פעסאָר נעמילאָוו אין זיין אַרבייט?

פון דעם פריהער געזאָגטען איז שוין קלאָר, אַז ער מיינט אַבסאָלוט נישט, אַז די פרוי איז פון קלענערן ווערט, ווי דער מאַן, אָדער אַז די פרוי דאַרף ערגער בעהאַנדעלט ווערען אין דער געזעלשאַפט ווי דער מאַן. פונקט פער-קעהרט, ער זאָגט, אַז זי פולשטענדי-גע בעקאַנטשאַפט מיט דעם געשלעכטס-לעבען, ווי אויך מיט דער "ביאָלאָגי-שער טראַגעדיע" פון דער פרוי, דאַרף און זאָל אונז העלפען צוצופּאַסען אַלע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס דערצו, אַז די פרוי זאָל וואָס ווייניגער ליי-דען, און אַז זי זאָל קריגען וואָס מעהר מעגליכקייט צו בעפרייען זיך פון אַ גרויסען טייל איהר טראַגעדיע. יעדענ-פאַלס פון יענעם טייל, וואָס דער מענש, זיין וויסענשאַפט, זיין סאָציאַלע אָרגאַניזאַציע קאָן בעזייטיגען, אָדער אַ סך אָפּשוואַכען. אין ראַטען-פּערבאַנד, הייזט ער אָן, איז שוין געמאַכט גע-וואָרען אַנ'אָנהויב דערצו. די קינדער-היימען, די געזעלשאַפטליכע אַנשטאַל-טען פאַר זויג-קינדער, די פרייע אָפּ-רוה-צייט פאַר שוואַנגערע פרויען, די גלייכע עקאָנאָמישע בעלוינונג, און נאָך און נאָך עהנליכע איינפיהרונגען, בע-פרייען שוין אין אַ גרויסער מאָס די פרוי פון אַ סך אומגליקען און שווע-ריגקייטען. נאָך אַ גרעסערע בעפרייאונג איז דער איינפיהר פון געבורטס-קאָנט-ראָל, וואָס ווערט פראַנק און פריי פּראַקטיצירט אין סאָוויעטען-פערבאַנד. נעמילאָוו האַלט, אַז אין דעם פּרט קאָן נאָך און וועט נאָך אַ סך אויפגעטון ווערען. די ביז איצט בעקאַנטע פער-היטונגס-מיטלען, זאָגט ער, זענען אָפּט-מאָל נישט זיכער און נישט זעלטען שעדליך פאַר'ן קערפּער. אין די סאָוו-יעטישע לאַבאָראַטאָריעס, דערצעהלט ער, ווערען אויסגעאַרבייט נייע פער-היטונגס-מיטלען און דער ציועק איז אי אַן אַבסאָלוטע זיכערקייט אי אַן אַב-סאָלוטע אומשעדליכקייט.

נאָך אַ שריט ווייטער. אַלץ אין דער זעלביגער ריכטונג, וועט זיין, ווען די וויסענשאַפט וועט אויסגעפינען אַ מי-טעל אינגאַנצען אָפּצושאַפען די איצ-טיגע שרעקליכע געבורטס-ווייען. אַ סך איז שוין אויפגעטון געוואָרען אויף דעם געביט און נאָך מעהר קאָן מען ער-וואַרטען אין דער נאָהנטסטער צוקונפט.

דער נאַטור'ס קללה קאָן נישט אינ-גאַנצען אָראָפּגענומען ווערען אפילו ביי די גרעסטע ערפאָלגען פון דער וויסענ-שאַפט און סאָציאַלער אָרגאַניזאַציע. אָבער ווען דער מאַן זאָל עס וויסען, און זאָל, ווי אַ בעוואוסטזיניג וועזען דורכלעבען און דורכפיהלען דאָס זעל-ביגע וויסען, וועט ער מוזען בעציהען זיך מיט אַ נייעם רעספּעקט און מיט-געפיהל צו דער פרוי. ער וועט פער-שטעהן איהר טראַגעדיע, אָבער ער וועט אויך פערשטעהן, ווי גרויס עס עס איז איהר ווערט און ראָלע אין דער נאַטור. דעמאָלט, זאָגט ער, וועט אַ מאַן אָפּטרעטען זיין פּלאַץ אַ שוואַ-נגערער פרוי אין די טראַמווייען און באַהנען מיט פערגעניגען און נישט דאַרפען זיך שעמען פאַר זיין "בורזשוא-זער גאַלאַנטקייט". ער וועט פשוט וויסען, אַז עס איז שווערער דער פרוי, וואָס קאָן דעמאָלט פונקט האָבען איהר מאָנאַטליכע. צו שטעהן אויף די פיס. און אַז עס קומט איהר פּ'איז דאָ בלויז איין פּ[ ] ציווי.

נאָך אַנ'אויספיהר, א[ ] איז כדאי זיך אָפּצושטע[לען] פעסאָר נעמילאָוו'ס צו[ ] פראַגע פון געשלעכטלי[כער] נישט-רעגולירונג. טאַקי[ ] דאָס געשלעכט-לעבען [ ] איז אונגעהויער מעהר ווי דעם מאַנ'ס. האַלט ה[ער] אַז אַ בעשטימטע רעגול[ ] און אַז דער מאַן מוז [ ] צו פערשטעהען, אַז יע[ ] ליכע פערבינדונג איז אַ[ ] דייטענדיגער פאַקט פאַר פאַר איהם. ממילא, ז[ ] אַ בעוואוסטזיניגער מע[נש] קיין חיה, וואָס פאָלגט [ ] טאַלען אימפּולס. וועט [ ] נען מיט דער פרוי און אויפפיהרונג צו איהר[ ] שען.

פּראָפעסאָר נעמילאָוו[ס] אַרויסגערופען אַ גרויס[ע] סאָוויעטען-פערבאַנד, וו[ ] אָן. די ענגלישע איבערז[עצונג] בעגעגענט געוואָרען מי[ט] דיסקוסיעס. איז טאַקע [ ] דאָס בוך איז אויך פאַר[ ] און יודישע לייענער קאָ[ן] בעטייליגען אין די אינט[ערעסאַנטע] באַטען אַרום אַ וויכטיג [ ] ווערק.

די יודישע איבערזעצונ[ג] שונסקי'ן איז, אגב, גאַנץ [ ] לייכט — ווי עס איז נאָר [ ] אַ וויסענשאַפטליך בוך.

ש. סל[ ]

קינדער-מערדערין פער'משפט אויף אייביגע תפיסה

געריכט אנערקענט מילדערנדע אומשטענדען

סענסאציאנעלער פראצעס אין לאדזער קרייז-געריכט

(§) צום פראצעס געגען דער קינ-דער-מערדערין האט זיך אין בנין פון קרייז-געריכט צונויפגעלאפען א גרויסער עולם נייגעריגע מען האט אבער אריינ-געלאזט נאר א בעגרענעצטע צאהל, הויפט זעכליך פרויען, פון פערשידענע קרייזען.

ארום 10 פרוה פערנעמט דאס ארט פון דער

בעשולדיגונגס-באנק

אין געריכט-זאל נומער 1 די בעשולדיג-טע אנגא קרושיאק, פון ערשטען מאן קאוואלסקא. זי איז אנגעטאן אין א מאנ-טעל, איהר פנים איז זעהר בלייך. זי זעהט נישט אויס ווי קיין מערדערין. ניבער מאכט זי דעם איינדרוק פון א אומגליקליכער פרוי, וואס האט איהר און לעבען נישט אפגעגליקט.

דער פארזיצער ריכטער אילינימש פרעגט די אנגעקלאגטע צי זי וויל זיך אויסקלויבען א אדוואקאט אדער זי וועט בעקומען א אמטליכען אדוואקאט. זי ענט-פערט, אז זי וויל האבען בייזע אדוואָ-קאטען לילקע און לאמוטש.

צי איז זי זיך מודה אין דער שולד?

דאס געריכט טרעט צו פארצולייענען דעם בעשולדיגונגס-אקט, וואס גיט איי-בער די געשיכטע פון פערברעך, לויט ווי מיר האבען נעכטען וועגען דעם גע-שריבען. נאכ'ן פארלייענען דעם בעשול-דיגונגס-אקט פרעגט דאס געריכט די בעשולדיגטע צי זי איז זיך מודה אין דער שולד, זי ענטפערט יא.

— צי וויל די בעשולדיגטע אפגעבען ערקלערונגען?

— יא.

זי דערצעהלט, אז עטליכע טעג

פאר דער חתונה

האט קרושיאק איהר דערצעהלט, אז ער האט א „קאבאנקע" שקודלארעק מיט א קינד. ער קען אבער מיט איהר נישט חתונה האבען, ערשטענס, ווייל זי איז א פרוי פון לייכטער געזונג און צווי-טענס, ווייל זי איז זיין קוזינע. פערקעהרט, זי, די בעשולדיגטע איז געווען א פרוי א גוטע בעל-הבית'טע, האט פערדינט אין פאבריק 8 זל. טעגליך. ווייטער דערצעהלט זי, אז און די לעצטע חדשים האט זי נישט געהאט קיין ארבייט. צוערשט האט זי געלעבט פון דער מאניסטראַם-שמוצע, שפעטער האט זי זיך געבארגט ביי קרובים און דערנאך איינגעזוויזט ארויסגערקויפט זאכען פון שטוב. די בע-שולדיגטע איז א 7-ער יורש צו א חמוזל מיט א שטיקעל ערד און אזארקאוו, וואס טראגט 100 זל. א חודש הכנסה. מיט קרושיאק'ן האט זי זיך בעקענט און אוי-גוסט 1930, די חתונה איז פארגעקומען ענדע דעצעמבער פון זעלבען יאהר, אבערבאלד צומארגענס איז דער מאן פון איהר אוועק, ווייל ער האט געמיינט ער מוז זיך צוערשט ארדענטליך איינארדע-נען כדי צו קענען לעבען א פאמיליען-לעבען.

פון דאן אן האט זי איהם א לאנגע צייט פאר די אויגען נישט אנגעזעהן און ווען ער האט זיך יא שוין געוויזען איז דאס געווען איין מאל און א חודש.

אויף איהרע פאראווארפען, הלמאי ער האט אוינעט נישט מיט איהר, האט ער גע-ענטפערט, עס איז

צו ענג

ער מוז זיך צוערשט שאפען א גרויסע דירה. דערנאך דארף זי פערקויפען איהר חלק ירושה און פאר'ן בעקומענעם געלד דינגען א דירה. שפעטער האט ער בעקומען ארבייט ביי לאדז. איהר צוגע-זאגט אהין זי ארייבערציעהען אבער נישט ווארט געהאלטען.

פארז.: צי האט די בעשולדיגטע פאר-דער צייט פון איהם בעקומען בריף?

— ניין, קרושיאק קען נישט שרייבען.

אויף דער פראגע פון פארזיצענדען, ענטפערט די בעשולדיגטע, אז אין קריטי-שען טאג איז זי ארויסגעפאהרען פון אזארקאוו צום מאן ווערענדיג בעקומען פון איהם א ביסעל געלד, זי איז גע-פאהרען קיין זשאביאניץ און פון דארט צו-פוס געגאנגען קיין קאצאנובקע.

ביים דארף מיקאלאיעוו האט זי גע-טראפען א גרופע קינדער, צווישען זיי זענען געווען קרושיאק'ס צוויי קינדער. אינס איז אהייטגעלאפען אנטון די שיל-לער און מיט'ן צווייטן קאזשיא איז זי אוועק צום טראמוואי, רעכענענדיג, אז אויף-פאהרענדיג זיין קינד, וועט זי גי-בער צווינגען קרושיאק'ן, ער זאל איר גע-בען איהר אויסקומעניש, אבער מורא האבענדיג, אז ער קען זי נאכיאגען, איז זי אראפ פון וועג און געגאנגען אונטער'ן בעלי צום וועלדעל.

אין וועלדעל האט זי זיך צוגעזעצט. פון קינד האט זי זיך דערוויסט, אז די עלטערן האבען געקויפט נאר מעבעל, זיך פערלעגט א ראדיא א. אז. וו.

דאס האט איהר צומישט דעם קאפ:

„איך האב נישט וואס צו עסן און ער קויפט זיין קאצאנקע א ראדיא"! — אז איז איהר געקומען אין קאפ דער שיזאַ-צער געדאנק, זי וויים אליין נישט ווי אזוי ס'איז געשעהן און זי האט דאס קינד דערווארגען.

— צי האט דאס קינד געוויינט?

— איך געדענק נישט, דוכט זיך, אז עס האט זיך נישט געוועהרט.

פארז.: צי האט דאס קינד זיך נישט געלאזט פיהרען אין וועלדעל?

— דאס קינד איז געגאנגען גערנוויליג.

פארז.: צי האט די בעשולדיגטע גע-דראהט קרושיאק'ן איהם צו ערמארדען אדער פערסמ'ען?

— ניין, זי האט איהם קיינמאל נים געדראהט. זי האט בלויז פון איהם גע-פאדערט ער זאל זיך בעמיהען וועגען א גט. ער האט דאס איהר בסדר צוגע-זאגט און נישט געהאלטען קיין ווארט.

אדוו.: לאמוטש פרעגט די בעשול-דיגטע: צי האבען מענשען איהר דא-קומענטע?

— כען איז מיר דערגאנגען די יאה-רען. מענשען האבען געזאגט: די האסט חתונה געהאט מיט'ן משעשלער-מיום-מער און אלהן מוזטו שלעפען זיך מיט קאראפעל.

נישט צוגעריים זיך צום מארד

אדוו. לילקער פרעגט, צי האט די בע-שולדיגטע געהאט מיט זיך צוקערלעך אדער שאקאלאד, זי ענטפערט, אז ניין. עס ווערען ארויסגערופען

די עדות

דריי קליינע קינדער, וועלכע בוידע צדדים בעפרייען פון א שבועה.

דער ערשטער ווערט אויסגעהערט וולאַ-דיסלאוו קרושיאק א שמשופלער, הויכער ברונעט, געזונט. קאפראל פון די לעגיא-נוסטען אויף דער פראגע פון פארזי-צענדען, ענטפערט ער, ער ווייסט נישט פארוואס זיין ווייב האט דערהרג'עט דאס טעכטעלע. פאר דער חתונה האט ער זי געווארענט, אז ער האט א קאבאנקע מיט קינדער, אבער זי האט פון איהם גע-פאדערט די קינדער אוועקצופיהרען.

ווייטער דערצעהלט ער, אז מיט'ן ווייב האט ער געלעבט אנדערט האלבען טאג. שפעטער האט ער זיך מיט איהר גע-זעהן איינמאל אין חודש. איינמאל האט זי איהם געזאגט, אז זי האט פון אמע-

6

פען פאר דעם געלד. איך האב איהר געלד נישט געוואלט, זאגט דער עדות, ווייל איך האב זי געוואלט אפרעדען פון חתונה האבען מיט מיר. דערפאר ווייל זי שטאמט פון

קאמוניסטישער נאציאנא-ליטעט

איהרע 2 ברידער זענען געווען בע-שטראפט פאר קאמוניזם. אלס פאטריאט און לעגיאנער האב איך מיט א קאמו-ניסטישער פרוי נישט געקענט לעבען.

ווייטער ערקלערט דער עדות, אז ער האט 6 קינדער מיט דער געליבטער און 4 פון דער ערשטער חתונה. קאזשיא איז געווען דאס עלפטע קינד.

דערנאך ווערט אויסגעהערט דער עדות יוזעפא שקודלארעק, קרושיאק'ס קא-באנקע. זי דערצעהלט, אז זי איז גע-גאנגען קיין אזארקאוו איבעררעדען די קאוואלסקא

נישט צו נעמען ביי איהר דעם געליבטען

געהענקענדיג וועגען די קינדער. קרושיאק קען כיי ווי מיט איהר נישט לעבען, ווייל זי האלט פון די באלשעוויקעס.

דער זוהן פון דער בעשולדיגטער, דער 18-יעהריגער ברונאָ ערקלערט, אז אין קריטישען טאג איז די מוטער אוועק און איהם איבערגעגעבען דעם שליסעל פון דער וואוינונג. זי איז צוריקגעקומען ערשט צומארגענס און זי האט אויס-געזעהן ווי קראנק. אויף דער פראגע פון פארזיצענדען, צי האט די מוטער איהם געגעבען געלד און טאג ווען מען האט זי ארעסטירט, ערקלערט דער זוהן, אז די מוטער האט פערקויפט א פונגעל און פון געלד איהם געגעבען 60 זל.

די מערדערין נאכ'ן מארד

דערערות אירענא פלישטשינסק דער-צעהלט, אז זי האט געזעהן די בעשולדיג-טע און דער טראמוואי-סטאציע אין זשאביניעץ נאכ'ן מארד, זי האט דאן אויסגעזעהן קראנק, די הענט האבען זיך בט איהר געטרייסעלט. די עדות פון דער פאליציי גיבען איבער, ווי די בע-שולדיגטע האט לכתחילה געלייקענט שטיין און ביין, זאגענדיג, אז זי איז אין קריטישען טאג געווען אין שטוב, ערשט אזהר זוהן האט ערקלערט, אז זי איז און דער היים נישט געווען.

ווייטער דערצעהלט דער פאליציי-קאָ-מענדאנט ראזשנימסי פון ראגאשטש, אז זי האט איהם ערקלערט, זי וואלט פון הונגער געמוזט „געהן און גאס ארבייטן". אויף דער בעמערקונג, אז זי איז שוין צו אלט, האט זי געענטפערט: אזוי שלעכט איז נאך מיט מיר נישט. דער ערות בעשטעטיגט אויך, אז די בעש-דיגטע איז געווען נאטירט אלס קא-מוניסטקע.

די דריי קינדער דערצעהלען, אז עפעס א פרוי האט זיי געפיהרט און וואלד קלייבען בלומען צוזאמען מיט קאזשיא'ן.

דערנאך ווערען אויסגעהערט די עדות פון דער פערטיידיגונג, וואס שטעלען פאר די בעשולדיגטע אלס ערהרליכע און ארבייטזאמע פרוי.

ארום 1 פערארדענט דאס געריכט

א הפסקה

נאך דער הפסקה ארום 2.30 ווערט בע-גונט די פערהאנדלונג, עס רעדט דער מעדיצינישער געריכטס-עקספערט ד"ר הורוויטש. דערנאך רעדען דער פראקו-ראר און די פערטיידיגער. דער פראקו-ראר פאדערט פאר דע בעשולדיגטע טויט שטראף.

די פערטיידיגונג פאדערט איבער ציי-קען דעם פראצעס און א געוועהליך גע-ריכט.

נאך א בעראטונג טראגט דאס געריכט ארויס דעם

אורטייל

לויט וועלכען די בעשולדיגטע ווערט פערמשפט צו אייביגע שווערע תפיסה נע-מענ'ן אין אכט מילדערנדע אומשטענ-דען, וואס די בעשולדיגטע איז קיינמאל נישט בעשטראפט געווארען, וואס איהר פאמיליען-לעבען איז געווען א מגליקליך און ענדליך, צוליב דעם, וואס זי איז פון שיאכטע געשלעכט.

היינט 12-ער יאהרצייט

פון לאדזער רב הגאון ר' אליעזר יהודה טרייסטמאן ז"ל

היינט דאנערשטאג, אינ'ם טאג פון נ'ער יאהרצייט פון לאדזער רב, הגאון רבי אליעזר יהודה טרייסטמאן ז"ל, וועלען ביים דאווענען אפגעריכט ווערען הזכרות אין די לאדזער שוהלען און בתי מדרשים.

די הזכרה אויפ'ן קבר פון רב ז"ל וועט פארקומען 10 א זייגער פריה.

36 שטאטישע ספארט-פלעצער

(מ) פון נעכטען אן זענען טעטיג 36 שטאטישע ספארט- און שפיל-פלעצער. די שפיל-פלעצער געפונען זיך אין פאניאטאווסקי'ס פארק, אין קאליע-גארטען אין דער „קוועלע", שענקע-וויטש-פארק, אויף אלעיא אוניע, אויף ציגעל-גאס 32 אויף בזשעזשינער 104, אויף לאגעווניצקא 32. אויפ'ן ספארט-פלאץ ביי גייצרן א. א.

נאכט-דיזשורנע אין די אפטייקען

היינט בינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: א. פאטאש (פלאץ קאש-טשעלני 10), א. לארעמוזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. נאר-משיצקי (פושעיאזר 59), נ. אנטאניע-וויטש (פאביאניצקא 50).

לאדזער שטאט-געריכט ווערט פערגרעסערט

(§) דאס שטאט-געריכט אויף צעגעל-ניאנא 78 האט איצט געשלאסען מיט'ן בעל-בית פון הויז א קאנטראקט אויף 5 און א האלב יאהר. דאס געריכט וועט פון איצט פערנעמען דעם גאנצען בנין. עס וועלען אויך געעפענט ווערען נאך צוויי איינגאנג, איינער אויף צעגיעל-ניאנע און דער צווייטער אויף טרעמ-באצקע. דירה-געלד וועט דאס געריכט צאהלען 47.000 זל. יעהרליך.

היינט קומען אן קיין לאדז

די ווארשאווער הפועל-ציקליסטן, וועלכע פאה-רען קיין ארץ-ישראל

היינט צווישען 4 און 5 נאכמיטאג קומען אן פון זגערוש קיין לאדז די ציק-ליסטען-גרופע פון ווארשאווער ארבייטער ספארט-קלוב „הפועל", וועלכע פאהרען אויף ראווערן קיין ארץ ישראל.

ביים יוליאנאוו-פארק בעגעגענט זיי דער אייגנאמס-קאמיטעט און פאהרט דורך זגערושער, באלוטער מארק, וואו ס'ווארטען זיי אפ די לאדזער ספארט-גרופען, חברים און סימפאטיקער, פון דארטען אויף פעטריקאווער 83 און לא-קאל פון פועלי ציון. 8.30 אווענט קומט פאר א קבלת-פנים פאר די געסט אויף פעטריקאווער 83.

געפינען א הרוג

אויפ'ן שאסיי

(§) אויפ'ן שאסע צווישען די דער-פער רידזין און סערעטשין האט אויס-געבראכען א געשלעגע צווישען יוליוש לוואסטאוי, יאן הערבערט. בעת'ן גע-שלעג איז לוואסט געפאלען ליגען אויפ'ן שאסע א שווער פערוואונדעטער. הער-בערט איז אנטלאפען.

אויף צוזאמענגענומען האבען די דורכגע-הער געפונען ליגען לוואסט'ן אהן סימנים פון לעבען.

הערבערט איז ארעסטירט געווארען.

בעריכטיגונג

אין בעריכט פון דער ארגאניזאציע-פער-זאמלונג פון „לינת משמורים" איז אנ-געגעבען געווארען דער נאמען פון ווערט-פרעזעס בטעות, עס דארף זיין ה' דאפ-זשינסקי.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע

דירעקציע: א. בעזמאן און ד. צעלמייסטער.

סענסאציע אויף סענסאציע אין לאדז!!!

דער בערימטער אמעריק. ארטיסט ליבלינג פון לאדזער פובליקום

בעני אדלער

צוזאמען מיט זיגלער'ס אפערעטן-סטאר-טרופע

פרייטאג און שבת 9.30 אווענד סיורפריז-פרעמיערע!

„דער פרייז פון ליבע"

אין 4 אקטען רעזשי בעני אדלער

געזאנג, טענץ. ראלן: „איזראעל סאפיר" בעני אדלער „איווא" ערנא זיגלער

שבת 12 פרי פרימארגען-פארשטעלונג בעני אדלער אין זיין סוקצעס

„דער ווילד ער מענש"

איינהייטס-פרייזן. פארטער 1 זל. באלקאן, גאלעריע 50 גר. א קינד בחנם

שבת 4 נ.מ. צו פאפולערע פרייזן פון 60 גר. ביז 2 זל. א קינד בחנם

די זעהר אויסגעצייכנטע קאמישע דזשאז-אפערעטע

„דאס נעגער מיידעל"

פון ליליען, מוזיק האלם, רעזשי מ. פאסטאר.

אין אלע פארשטעלונגען בעטייליגען זיך פרויען: ערנא זיגלער, ר. זיג-לער, ע. זילבער, אמזעל, ס. בעזמאן, האניגבוים, טופמאן, רובינא, מענער: בעני אדלער, מ. זיגלער, מ. פאסטאר, ד. נאכבאר, אמזעל, אייזענבערג, באלבירסקי, גוטמאן, האניגבוים, האמבורגער, הערשקאוויטש, טופמאן. מוזיק זעלמאן, רעזשי הערשקאוויטש טעכנ. גוטמאן, סופלאר אייזענבערג.

וועג-שטייער ווערט פערקלענערט

רעגירונגס-קאמיסיע בעראט זיך וועגען דעם

(§) ווי בעקאנט איז דער 1 אפריל 5 י. ארײַן אין קראפט דער נייער אומ-מאַו וועגען וועג שטייער. לויט'ן אויסמאַו האט אויסגעמאכט 50 זל. שטייער פון יעדע 100 ק"ג, וואס אנ'אויטא אדער וואגען האט געפיהרט. בשעתו האט צו-ליב דעם אויסגעבראכען א שטרייק פון די אויטא-אונטערנעהמער און דער וועג-שטייער איז פערקלענערט געווארען אויף 40 זל. פון יעדע 100 ק"ג.

דער פעראיין פון אויטאבוסען בעזי-צער האט זיך אבער געהאלטען, אז די דאזיגע הנחה איז צו קליין און בסדר אינטערוועגנירט ביי דער מאכט.

אויפ'ן סמך פון דער אינטערווענץ איז איצט געווערלט געווארען א קאמיסיע, און וועלכער עס געהען אריין פארשטע-הער פון אויטאבוסען-פעראיין, ארבייטס-פינאנץ און אינערן מיניסטעריום.

די פארשטעהער פון אויטאבוסען פער-איין פאדערען צו פערקלענערן דעם וועג שטייער ביז 30 זל. פון יעדע 100 ק"ג.

און די נאהענטסטע טעג וועט דער ענין ווערען דעפעניטיוו ערלעדיגט.

צוזאמענפאהר פון סאנאציע-טוער

וועגען נייעם זעלבסטפערוואלטונגס-געזעץ

דעם 22 מאי קומט פאר און לאקאל אויף מאניושקי 4 א צוזאמענפאהר פון סאנאציע-טוער אויפ'ן געביט פון דער זעלבסט-פערוואלטונג. צום צוזאמענ-פאהר קומט אויך דער וויצע-מארשאלעק פון סיים, ד"ר פאלאקעוויטש און דעם. דראמטווא.

אויפ'ן צוזאמענפאהר וועלען געהאל-טען ווערען עטליכע רעפעראטען מכח ענדערן דאס געזעץ וועגען די זעלבסט-פערוואלטונגען.

אויפגעהאנגען א רויטע פאהן און בעקומען 18 חדשים תפיסה

(§) פארן קרייז-געריכט איז נעכטען געשטאנען דער 17-יעהריגער דוד ראובן סטארלא, אלס בעשולדיגטער און אויפ-הענגען אויף די טראמוואי-דראטען א רויט פענדעל. סטארלער איז פערמשפט געווארען אויף 18 חדשים תפיסה.

די פערקויפטע פרוי

שפאנענדער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען אין פוילען.

געשריבען ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגבלאט"

פון לעאן גאלדמאן

(133-טע פארטזעצונג)

ער האט זיך נישט צוגעגלויבט, אז דער ציל פון איהר היינטיגען וויזיט איז בלויז צו בעטען ענטשולדיגונג.

ער האט זי חושד געווען, אז זי האט עפעס אנ'אנ-דערן בעהאלטענעם ציל.

— עס איז אמת — האט אנדערסאן ווייטער געזאגט — אז איך האב געליבט. אדער דאס איז געווען נעכטען. היינט האב איך בלויז מיטלייד אויף דיר אלס ליארא מא-נעלי. האט איהר גארנישט געוואלט וויסען וועגען מיין לי-בע. איך בעוואונדער דעריבער די גרויסע ענדערונג, וואס איז פארגעקומען אין אייך היינט. ווען איהר זענט נאך די געליבטע פון דער לעאן שאטאן.

די פיס האבען זיך א וואקל געטון אונטער ליארא'ן. זי איז געפאלען אויף א פאטעל.

א פאר מינוט האט געהערשט א שטילקייט אין צימער. ענדליך האט זיך ליארא שווער און פערמאטערט אויפגעהויבען פון איהר זיץ-ארט און מיט א לאנגזאמען טראט איז זי צוגעגאנגען צו דער טיר.

אנדערסאן איז געשטאנען מיט די פלייצעס אויסגע-דרעהט צום צימער, קוקענדיג דורכ'ן פענסטער אויף דער גאס ארויס. ביז די טיר האט זיך נישט פערמאכט.

דאן האט ער זיך א כאפ געטון מיט'ן קאפ און האט ארויסגעלאזט א טיפען זיפץ.

אין האטעל האט אויף ליארא'ן געווארט א נייער סיור-פריז.

דאס דינסט-מיידעל האט מיטגעטיילט, אז זייט א שעה צייט פרעגט זיך עפעס אויף איהר א פרעמדער מאנספערשוין.

— הייס איהם ארײַנגעהן — האט ליארא געזאגט, נישט האבענדיג קיין אהנונג, ווער דאס זאל זיין.

דער אריינגעקומענער האט זיך העפליך בעגריסט און ווארפענדיג א דורכדרינגליכען בליק אויף ליארא'ס פנים האט ער פון צופרידענהייט א לייכטען שמייכעל בצטון.

— האב איך דעם כבוד צו רעדען מיט מאדאם ליא-רא מאנעלי?

ליארא האט א ציטער געטון.

— ניין, מיין הער, איך הייס...

— ליארא מאנעלי, גנעדיגע פרוי איך בעט אייך נישט צו לייקענען. דאס וועט אייך נישט העלפען. איך הייס לוד-וויג קנאל, איך בין א פוילישער געהיים-אגענט און בין גע-קומען אייך ארעסטירען.

— וואס פערלאנגט איהר פון מיר? — האט ליארא אויסגעשריגען אנ'איבערראשטע. — לאמיר אננעמען, אז איך בין ווירקליך ליארא מאנעלי. טא וואס קענט איהר פון מיר פערלאנגען. וואס קען עס אייך אנגעהן?

— אויב אזוי זענט איהר די געליבטע פון לעאן שא-טאן, א מערדער, א גנב און שווינדלער. אין אייערע אייגע-נעם אינטערעס ראט איך אייך צו געהן מיט מיר אין דער פאליציי אהן א סקאנדאל.

— אך, גאט, — האט די ארימע פרוי אויסגערופען,

— האט רחמנות, מיין הער! איך בין אליין שאטאנ'ס א קרבן. ער האט מיך בעגנב'עט די היינטיגע נאכט און איז ערגעץ פערשוואונדען געווארען. איך בעשווער אייך, פער-גרעסערט נישט נאך מעהר מיינע ליידען, איך ווייס נישט, ווי שאטאן געפינט זיך איצט.

אבער דער דעטעקטיוו האט זיך ווייניג איבערגענומען מיט איהרע ווערטער.

— מיט אייער הילף וועלען מיר ארעסטירען שאטא-נען — האט ער ענטשלאסען געזאגט — אבער דערווייל טארען מיר נישט פערלירען קיין צייט אויף קיין אומזיסטע ווערטער. ביטע, קומט מיט מיר.

אויף ליארא מאנעלי'ס פנים האט זיך איצט געזעהן עפעס א ביזע רוהיגקייט. דאס גאנצע בלוט איז געווען פון איהר פנים און ארײַן אין הארצען.

— שטעהט איהר דורכאויס צו, איך זאל געהן מיט אייך?

— מיר דאכט זיך, אז איך האב עס שוין גענוג דייט-ליך געזאגט, — האט דער דעטעקטיוו קנאל געענטפערט.

— נו, גוט! — האט ליארא געענטפערט, — אויב אזוי ערלויבט מיר זיך איבערצוטון.

— איך האב גארנישט געגען דעם — האט דער אגענט געענטפערט.

— ליארא איז אריין אין אנדערן צימער און פער-מאכט די טיר הינטער זיך.

קנאל האט רוהיג געווארט פינף, צעהן מינוט, און דערנאך האט ער גענומען ווערען אומגעדולדיג.

— ביטע, עפענען, — האט ער געזאגט, לייכט אנ-קלאפענדיג.

עס איז נישט געווען קיין ענטפער.

— איז זי אנטלאפען דורכ'ן פענסטער? — האט דער אגענט געטראכט. — ניין, עס איז נישט מעגליך.

ער האט נאכאמאל אנגעקלאפט.

דארט איז ווייטער געווען שטיל.

נישט טראכטענדיג מעהר האט קנאל א דרוק געטון די קלאמקע און האט ברייט געעפענט די טיר, אבער אין דער זעלבער מינוט האט ער זיך צוריקגעצויגען אנ'איבער-ראשטער.

ליארא מאנעלי איז געלעגען אויף דער קאנאפע און לעבען איהר עפעס א קליין פלעשעלע.

נעמענדיג דאס פלעשעלע אין דער האנד, האט דער אגענט איבערגעלייענט אויפ'ן עטיקעט: „סם".

קאפיטעל 48

פאלא! פאלא! קום אהער שנעלער, הערסט! — נישט אז איך רוף דיך?

אויס'ן קלאנג פון די דאזיגע ווערטער, וואס א פינפ-ציג-זעכציג יעהריגע פרוי האט ארויסגערעדט מיט א שארף קול, איז פון שכנות'דיגען צימער ארויסגעגאנגען א מיידעל מיט א געלאנגווייליגט פנים און מיט א ביכעל אין דער האנד.

— פארוואס שרייט די מאמע אזוי? — האט זי אונ-צופרידען געפרעגט. — עס ברענט דאך נישט! באמת אפילו א פאר מינוט קען איך נישט האבען פאר זיך. מיין איינ-ציגע פרייד אין דעם דאזיגען פראווינץ-לאך איז לייענען א ביכעל, און דאס קען איך מיר אויך נישט ערלויבען.

(פארטזעצונג קומט)

אינטערעסאַנטע וועלט-נייעס אין בילדער

„דאָ X III" פליהט איבער די אלפּען

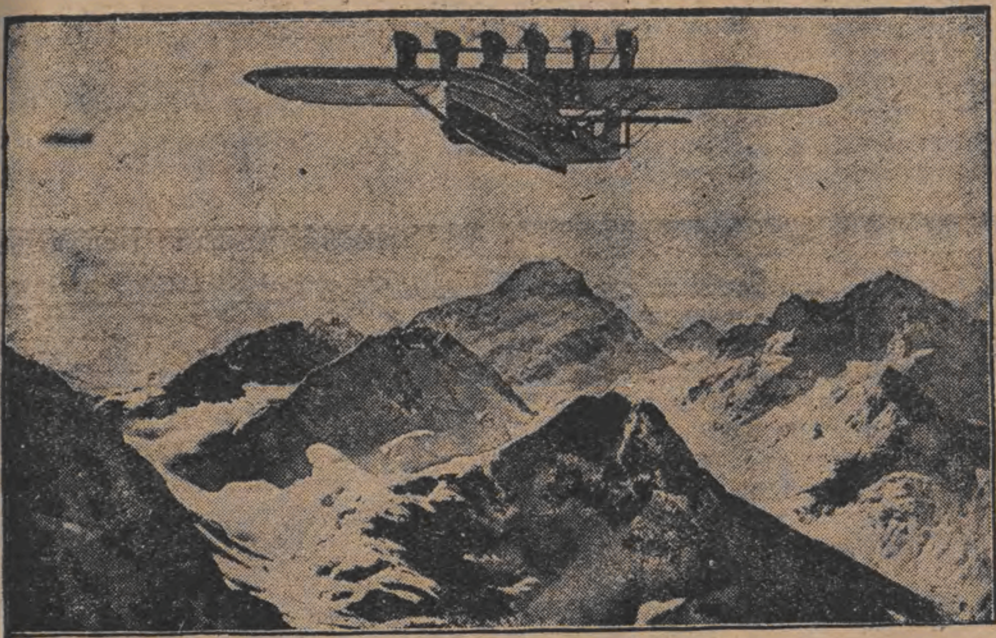

דער ריזיגער הידראָפּלאַן „דאָ X III", וועלכע איז צוזאַמען מיט דער „דאָ X II" געבויט געוואָרען פאַר אַן איטאַליענישע לופט-פליהער-אונטערנעהמונג פליהט איבער די אַלפּען.

דער ברודער פון פּרעזידענט

דער ברודער פון איצטיגען פראַנצויזישען פּרעזידענט איז ביז'ן היינטיגען טאָג אַ געוועהנליכער פּויער, וועלכער בעאַרבייט זיין פעלד מיט אַן אַקער.

די ריזען-שרפה אין ניו-יאָרקער פּאָרט

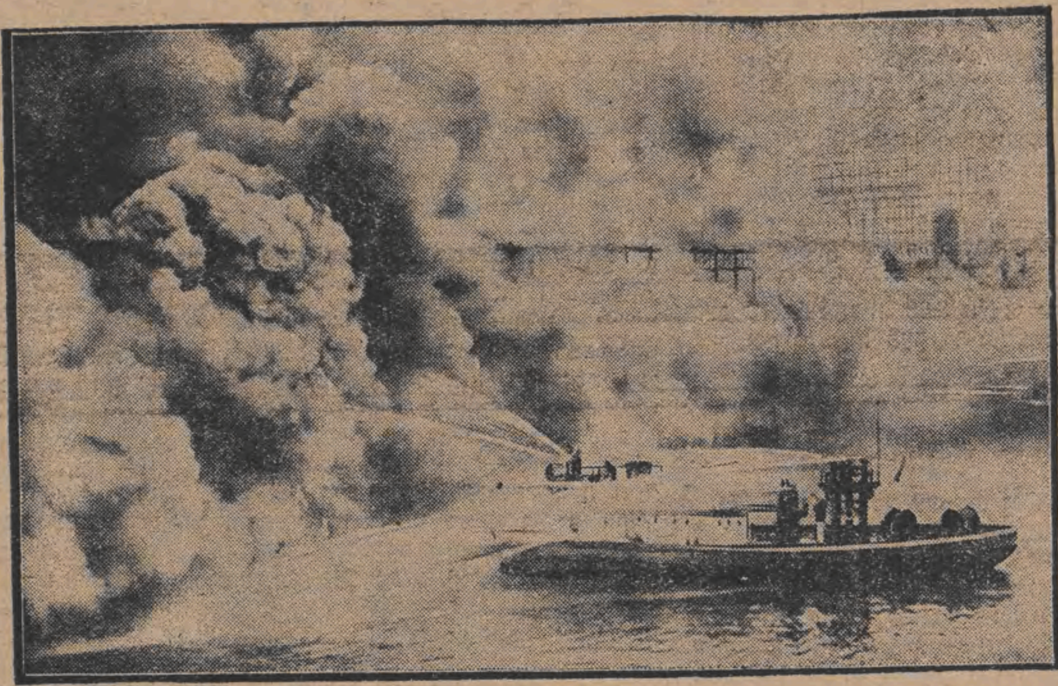

אלע ניו-יאָרקער פייערלעשער האָבען זיך בעטייליגט אין דער רעטונגס-אַקציע, וואָס איז אויך געפּיהרט געוואָרען אויף דער זייט פון ים, ווי מיר זעהען עס אויפ'ן בילד

נייע העלפאַנדלען אין מינכענער זאָאָלאָגישן גאָרטען

אין דערמאָנטען זאָאָלאָגישען גאָרטען איז געבוירען געוואָרן אַ קליין העלפאַנדעל. דאָס קליינע העלפאַנדעל וועגט 100 פונט און איז גרויס 81 צענטם.

די משא-שיף „גאָוס" אַרויף אויף אַ פעלז

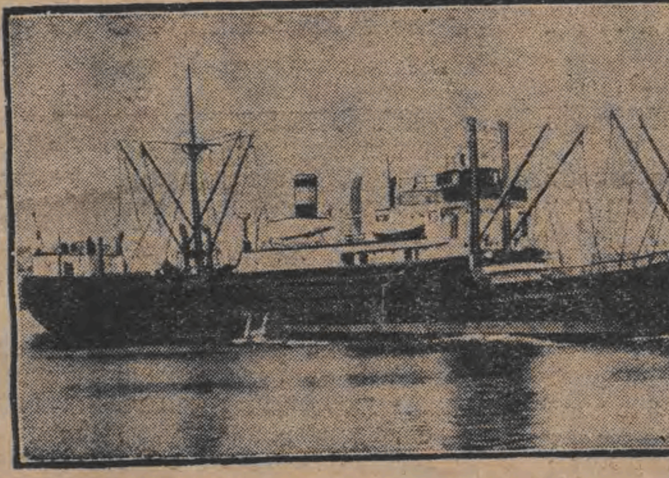

די משא-שיף „גאָוס" איז ביי די ברעגעס פון פּאָרטוגאַל אַרויף אויף אַ פעלז, דערביי זענען אויף מאָטאָר-שיפלעך אומגעקומען 12 מענשען.

שטיל געוועהר

דער ענגלענדער טשאמפּיאָן האָט אַ פּיסטאָלעט געשאַפען אַ שייד אויף אַ רעוואָלווער, ביקס און מאַשינען-געוועהר, וואָס מען מאַכט שטיל דעם שאָס.

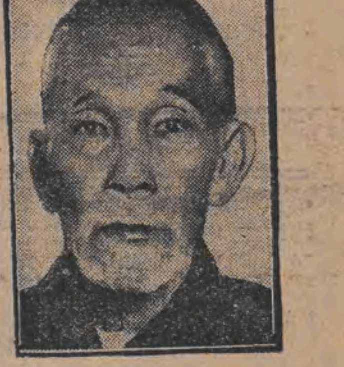

אינוקאַ.
דער ערמאָרדעטער יאַפּאַנישער פּרעמיער.

אין די הויפּט-ראָלען:
Anna ONDRA
רעזשיסער: **KAROL LAMA'C**

„אַ נאַכט אין גן עדן"

היינט און ווייטערע טעג

די ערשטע פילם-פּראָדוקציע פון 1932 יאָהר מיט אַננאַ אָנדראַ אין דער שפּיץ

בעמערקונג: מיר מאַכען אויפמערקזאַם אז דער אויבענדערמאַנטער פילם איז געוואָרען אויסגעצייכנט אין 5-טען יאַנואַר 1932 אין דאָס איז דער נייעסטער פילם פון קאַראָל לאַמאַטש און אַננאַ אָנדראַ און האָט נישט שייכות מיט די פאַריעהריגע פילם-פּראָדוקציע, וואָס איז שוין געשפּילט געוואָרען אין לאָדז.
אויסערן פּראָגראַם: פערשידענאַרטיג. פריווען נאָרמאַל. — אַפּאַראַטור „יעזשטשעז עלעקטריק". — אנהויב פון סעאַנסען: אין וואָכענטאָג 4 נאָכמ. שבת זונטאָג און חגאות 12 מיטאָג.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער RAKIETA

Sienkiewicza 40.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
1 זאַוואַדזקאַ 1
נאָר פאַר ... ערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע. אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט-קאָסמעטיק.
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.
באַזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.
ווי זיט 3 זלאָטעס

פּענסיאָנאַט „הרצליה"

פאַר ערוואַקסענע און פאַר קינדער
אין דעם שעהנעם וואַלד אויף „טשאַרניעצקאַ גוראַ" איז פערגרעסערט געוואָרען. פאַר קינדער אַ ספּעציעלע ווילאַ און אַ ערשטקלאַסיגע פּעדאַגאָגישע אויפזיכט. שיינע זוניגע צימערן.
געשמאַקע כשר'ע קיך — ביליגע פּרייזען
Pensjonat Herclija Czarnecka Góra, poczta Staporków

פּאָפּולערע יודישע

„פאָלקס-ביבליאָטעק"

רעדאַגירט דורך **רחל פייגענבערג**! — כאָר איין גילדען

דער אַבאָנאַמענט אויפ'ן ערשטען האַלבען יאָהר קאָסט בלויז 3 גילדען. אַ בוך וועט ערשיינען יעדע צוויי חדשים. די ערשטע 2 ביכער: „די שפּייזערינס אין סטעפּ" ראָמאַן פון ש. ל. בלאַנק און דאָס געשיכטע-בוך „אַראַבער" פון מ. סמיליאַנסקי זענען איבערגעגעבען צום דרוק און וועט זיי וועלען ערשיינען, וועלען זיי גלייך פונאַנדערגעשיקט ווערען דורך דער פּאָסט צו די אַבאָנענטען. ס'ווערט אויך צוגעגרייט דער מאַטעריאַל צום דריטען בוך, וועלכער איז ספּעציעל

געווידמעט דער יודישער פרוי

און צום צווייטען האַלב יאָהר ווערען איבערזעצט אין יודיש די אַקוועלסטע ווערק פון ברענער'ן און א. ד. גאָרדאָנ'ען.
אין לאָדז איז די אַבאָנענטען-זאַמלונג פאַר דער יודישער „פאָלקס-ביבליאָטעק" איבערגעגעבען געוואָרען צו די יוגענדליכע אָרגאַניזאַציעס פון גורדוניה און „השומר הצעיר".

אבאָנירט לעזט דאָס
לאָדזשער טאַגעבלאַט

---

2 שטובען מיט אַ קיך

ביליג, באַלד איבערצוגעבען
אלעע 1. מאַי 32, וואָלינינג 24.

Dr. HALTRECHT

ספּעציאַל-אַרצט
פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8—11 פריה, פון 12.30—1.30 נ"מ. און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג

אַלע דאַרפען וויסען

אז די פירמע
פּערדער, זגערושער 7
לוטאָמיערסקאַ 2 און זגערזשער 20
איז די איינציגע קוועלע וואו מען קריגט אַמביליגסטען צו קויפען

דאַמען- און מענער-היטען

פון די נייעסטע פאַסאָנען און מאָדערנסטע קאָלירען, וואָס איז ספּעציעל צוגעגרייט געוואָרען אויף דעם קומענדיגען יום-טוב און גלייכצייטיג ווערט אָנגענומען צו איבערפאַסאָנירן מענער- און דאַמען-היטען פון גאָר אַלט אויף געגנצליך ניי אין אַלעס צו ביליגע פּרייזען און רעעלע בעהאַנדלונג. געדענקט די אַדרעסן

פון דער סדרה

ס'איז ערשינען דאָס **אכטע העפט** „פון דער סדרה" וועלכעס נעהמט אַרום די סדרות: אחרי, קדושים, אמור, בהר, בחקותי, במדבר, שבועות. צו בעקומען אין לאָדזער בוכהאַנדלונגען און ביים אַרויסגעבער: פ. ז. גליקסמאַן, לאָדז, זאַוואַדזקאַ 16א, טעל. 164-47.

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.
זאַוואַדזקאַ 19 1 ש. פר

אַ אַרט צו שלאָפען

ס'קען זיין מיט אַ ווערקשטעל.
אָפּפערטען אין „לאָדזער טאַג." אונטער „M. N.".

אַ יונגערמאַן

מיט גוטע רעפערענצען אַלס עהרליך-סאָלידער זוכט בעשעפטיגונג. אָפּערטען אָבצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פון „ל. ט." אונטער „100".

קאָלערטע און ווייסע דאַמען-וועש

ROBOTA RĘCZNA—האַנד-אַרבייט
נעמט אָן צו שטיקען און נייען מיט אייגענע ווי אויך אַנפערטרויטע וואַרע ווי Petite-reine Crèpe-de-Chine א.ז.וו. אַלעס לויט פּאַריזער און ווינער זשורנאַל. זאַוואַדזקאַ 27 בלייוויס.

געגען שווייס פון פיס
געגען אַדציסכים

נוצט נור דעם שוין 25 יאָהר בעוואוסטן פּראַפּאַראַט אין פלאַסטער „ראַדיקאַל". פּרייז נור 30 גר. היט אייך פאַר פערשידענע נאָכמאַכונגען, וועלכע ברענגען קיין שום נוצען נור שאַדען די פיס און אייער געזונד. אויך פלין „ראַדיקאַל" געגען וואַנצען גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער פּרייז פון אַ פלעשעל 100 גראַם 70 גר. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער וועלנאָוש, אַלט-שטאָט 1. אויך ביים צייטונגס-פערקויפער פנחס וועלנאָוש פּיעטריקאָווער 34 רוג צעגעלניאַנאַ.

OKAZYJNIE

do sprzedania 17 sztuk popeliny bawełnianej. Wiadomość u inż. Grosberga Kilińskiego 89.

אַ צימער

אין צענטרום פון דער פּיעטריקאָווער גאַס מיט עוענטועל אהן טעלעפאָן זאָפאָרט איבערצוגעבען.
צו ערפאַהרען טעלעפ. 112-76 פון 2—3 נאָכמ.

אַ גרויסע שטוב

מיט נייע מעבעל פאַר 300 זל. צוליב אָפּרייזע פון זאָפאָרט איבערצוגעבען מיט דער הסכמה פון וויזט.
צעגעלניאַנאַ 59 ווייסהאָף.

יוד. רעטונגס-קאַמיטעט צו ערטיילען אנפּראָצענטיגע הלוואות. אין לאָדז, שענקעוויטשאַ 3/5.

בעקאַנטמאַכונג

זונטאָג, ד. 29. מאַי ד. י. 4 נאָכמ. קומט פאַר די

6. געוועהנליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג

טאָג-אָרדנונג: 1) עפענונג און וואַהלען פון אַ פאָרזיצער, 2) בעריכט פון פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע פאַר דער צייט פון 1/1 1931 ביז 31/3 1932, 3) בודזשעט אויף 1932-33, 4) פרייע פאָרשלאָגען (די לעצטע מוזען געמעלדעט ווערן דער פאַרוואַלטונג ביז'ן 24. מאַי 1932.
בעמ.: ווען עס וועט נישט קומען די געפאָדערטע לויט'ן § 21 צאָהל מיטגלידער וועט די פערזאַמלונג פאָרקומען 2 שעה שפּעטער מיט'ן זעלבען טאָג-אָרדנונג און וועט זיין גילטיג ביי יעדע אַנוועזענע צאָהל. לויט'ן § 22.

דער מבין זאָגט:

יאָ, אָבער „פּרימעראָס"-גומי איז דאָך פיינער, זיכערער און געזונדער. פערלאַנגט אין איבעראַל אייגענעם אינטערעס

Primeros GUM..?

דרוקזאַכען

● ווערען שנעל און פּראָמפּט אין דער פיינסטער אויספיהרונג אויסגעפערטיגט.

קלעפּסידרעס

● צו זעהר ביליגע פּרייזען ווערען אין פערלויף פון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפּט אין דער גאַנצער שטאָט.

בוכדרוקעריי
ע. און מ. האַמבורסקי
פּיעטריקאָווער 16. טעל. 100-47
פאַכטער: מ. ב. ווייס

צאַבאָנענטס-פּרייז פאַר אַ חודש אין לאָדז 5 זלאָטעס, אין פּראָווינץ און אויסלאַנד — 20 גראָשן, אין ... 1.25. אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער, אויסער דער ... פאַר אַ מילימעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר. פרייטאָג 24 גר. ...

Ekspedycja: E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Drukarnia ...
Odpowiedzialny Red.-wydawca ...